

CZ

1622

Basta
1624

D. 523.

RMK I. 534
RMNy 1296
D. 523.

Quo Simeon Lum. complectitur ultimis
Andreas subit fata Suprema die.
Dimisit suum Xti miseratio servum
Quem fovet aeterna nunc sua pace quies.

Aliud. E

Hoc regitur placida sublati morte sepulchro
Hyperus, fato jam meliore fruens
Transit e vivis ad vera palatia vitae
Quemq; diu docuit, jam vider eue Deum.
Cuius humi moles, animam sibi vendidit
Scripta pie munus posteritatis erunt.

Aliud. E

Hic Norwici requiescunt membra Gerardi
Juxta hunc Andreas condit Hyperus
Ut pia doctrina concordia junxerat ambos
Sic idem amborum contegit ossa locus
Quos socias tumulus, sociabunt coelica regna
Ut capiant fidei premia iusta sua.

Aliud. E

Flandria quem gentile Hastanostra regit

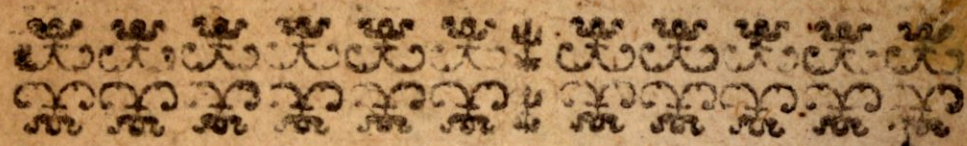
L. VII, 549

Handwritten signature or name, possibly 'Hastanostra'.

Handwritten scribbles and lines at the bottom of the page.

2. Cor. 5. vers. 1 & 2:

Mertudgyunk mñ, hogy ha az mi földi házunknak hayléka el bomol, éppú: terünk lében Istenő: Nem kövel csinált házunk, hanem öröcké való mennyben: Mert azért fohazkodunk mivel hogy kés: vánk az mi mennyei házunkban fel ö: tőzni.

Syrach cap 30. vers. 14:

Iób az halál, hogy sem mint az k se: rű élet: és az öröcké való nyugodabrt, hogy sem mint az senló faydalom az nag: betegesködés.

Plinius lib. 28. cap. 2. Ezt mondja:

Azok az iók közzül mellyet az ier: mébet hozzor, semmi nin ezen iób az ide: ten való halálnál.

Handwritten text in a rectangular box, likely a library or archival stamp.

B R E V I S
D E L I N E A T I O
M O R T I S P E S T I F E R Æ
S U P E R E X E Q U I A S A D O -
L E S C E N T I S S P E C T A B I L I S A C
M a g n i f i c i D o m i n i F R A N -
C I S C I N Y A R Y de Be-
deggh, Filij, Spectabilis ac Ma-
gnifici Domini, Domini S T E -
P H A N I N Y A R Y de Be-
deggh &c. Mei autem discipuli
obsequentissimi, simulq; cha-
rissimi, erepti Annum 12. attin-
gentis, Salutis ve: Anno 1612.
Die 1. Mense Septembr. Facta
per Pædagogum Iohan-
nem Gnostium Sucza-
neñ, gratitudinis
declaratõe

ergo.

Handwritten signature or name: Coll. Rep. S. P. S.

A. 2

III.

ILLVSTRIS,

SIMI, HONORE,
decoreq; dignissi-
mi Auditores. Vos
inquam generis

splendore, virtute perquam
decenti insigniti Viri. Scitè
admodum illa provida mulier
Thecuithis informata per Ioa-
bum Ducem exercitus, oratio-
nem apud Davidem pro Abso-
lone formasse legitur. Luxit
enim veste lugubri induta, sic
anxia multum incedebat, tan-
dem Regem ipsum adorta, ce-
cidit super terram, adoravit &
dixit: Serva me Rex; Heu
mulier vidua sum, mortuus e-
nim est maritus meus, ecce in-
sur-

2 Reg.
14.

BREVIS ORATIO

furgunt quærentes extingvere
scintillam meam; Recordetur
ergò Rex Domini Dei sui, ut
non multiplicentur vindices ad
delendum. Omnes enim mo-
rimur, & quasi aquæ dilabimur
in terram, quæ non revertun-
tur; nec vult Deus perire ani-
mam, sed retractat, cogitans,
ne penitus pereat, qui abjectus
est. Iam quæ sit istius inten-
tio ô Auditores honorandissi-
mi, videte, animo tacitè confi-
derate, sub specie filij sui viduæ
Regis filium Absolon pulcher-
rimum & unicum vult Iobab re-
stitui, & in conspectu Regis re-
tinere, hæredemque observa-
re. Annonavia vidua orbata
nepote perdulci idque filio uni-
co filia percharissimæ idipsum

A 3 VO=

voluerunt. Luxit etenim per-
charum Comitem suæ vitæ ma-
ritum, tunc patriam. En ex-
trema gaudij occupat nunc lu-
ctus! Luget nepotem, luget
scintillam hæreditatis. Serva-
torem quærit:

Certè nec dispari modo lu-
get etiam nunc domus NYA-
RIANA, filium unicum Spe-
ctabilis ac Magnifici Domini,
Domini STEPHANI NYARI
de Bedegh, Domini mei Cle-
mentissimi. Filium dico; Spe-
ctabilem ac Magnificum Do-
minum, Dominum FRAN-
CISCUM NYARI de Bedegh,
discipulum mihi quondam per-
charissimum. Quem si:

*O retrahi posset per vivos ære vel
arte, Huc*

*Huc sua certatim robora quisq;
daret.*

*Sed pugnare DEO quisquam ve-
lit, optimus is dat,
Eripit is rursus, quum placet
orbe DEUS.*

O horam diei insperatam?
quousque calamitas nunquam
sola? Tandem Comes luctus
lugubris. Adest Pater, Mater,
adsunt amici, adsunt longè alij
tristè hoc funus comitantes, e-
ventum rei capitibus nutanti-
bus spectantes. Stant ergò &
mirantur super magnalia DEI,
dùm scintilla extincta sufflavit,
super quam Spiritus Domini ut
flos emicuit. Fugit Iuventus
tua puerilis ò FRANCISCÆ di-
scipule mi cherrissime! fugit ve-
recundus color! reliquit ossa

pelle amicta lurida. O mea,
post DEUM, Spes. Quid fa-
ciam? Quo me convertam?
In Coelum nisi evocer, hinc ire
post te non possum, à te divul-
sus, vivere debeo, te CHRIS-
TE precor, ut dolorem meum pro
tua bonitate miseratus, non diu
me miserum ab eo disjunctum
esse patiaris.

O charum Patrem, ô dul-
cem Matrem, qui sic doletis ob-
scintillam extinctam & suffoca-
tam? Stare & videte, linum
fumigans DEVS non extin-
guet, Dominus DEUS placatus
vobiscum hoc fecit. Re-
vocavit puerum FRANCISCUM,
ut intelligeretis, quia invenistis
gratiam in oculis ejus. Nunc
ille semel est mortuus, ut quo-
tidie

tidie mori desineret, tutus ipse
jam agit, nos dolendi sumus,
qui stamus in prelio, & vulne-
ra semper accipimus.

Quid aliud factum ô Audi-
tores optimi. Quem DEVS ^{Sap. 40}
amat hunc puerum accipit, ab-
ripit inquam, ne malitia rapiat
cor adolescentis.

Quid Iosias? qui ratione ^{2 Par. 34}
pietatis parem sibi habuerit ne-
minem, tamen is octo anno-
rum existens puer Dominum
quærere coepit. Sed tamen
mortem:

*Nil ars, nil pietas, nil gloria com-
mouet illam,*

*Quæ surda nostras respuit ore
preces.*

Hic præmaturâ morte à no-
bis abripitur, & ad Patres san-
ctos

BREVIS

ctos colligitur in pace. Cur
quæras? Ne oculi illius vide-
ant mala, quæ introducturus
erat Dominus super locum san-
ctum suum.

Certè viri admodùm hono-
randissimi, tale quid noster a-
mabilis in Domino effecit; no-
ster inquam piè in CHRISTO
defunctus Spectabilis ac Ma-
gnificus Dominus, Dominus
FRANCISCUS NYARY de
Bedegh, qui à teneris ungvicu-
lis Dominum pietate requisi-
vit, quem jam & invenit.

O rem singularem, alij quo-
que pueri & juvenes etiam ali-
quid præclari moliti, quid di-
cam? Alexander Magnus,
qui quoties captam à Patre suo
urbem, aliqua audiverat indi-
gnè

ORATIO.

gnè ferens, dicebat: Omnia
(ô servi mei charissimi) pater
meus præripit, neque ullam
rem magnam mihi vobiscum
reliquit. Cui pater cùm audi-
visset, nunciabat: O fili, Re-
gnum tibi par quære, Macedo-
nia te non capiet.

Sed quid adduco exotica
exempla? Samsonem adhuc
puerum duxerant secum pa-
rentes in Thamata, qui Spiritu
divino impulsus atque percuf-
sus, officii futuri Tyrotinium
exhibuit, idque parentibus ne-
sciis, siquidem Leonem rugi-
entem ac sævientem, quasi hœ-
dum dilaceravit, discerpfitq;

Stet hîc adolescens Patriar- Gen. 25
cha Jacob, quem Pater ac Ma-
ter devinctissimè diligebant.

Veni-

Veniat Ioseph sedecim annorum obsecundans patri, gregem pascens, fratres suos observans, & Corycæum agens.

Prodeat vel tandem Abias filius Ieroboami, in quo **D E U S** aliquid boni invenit, & eum tempestivè ex hac vita evocavit? Hanc Spectatores honestissimi demùm nostri avi, atavi duxere laudem, si primâ statim ætate adolescens discat ferre jugum. Nihil itaque & nos censeamus esse malum, quod sit à natura hominibus datum. Nam qui id, quod vitari non potest, metuit, is vivere animo quieto nullo modo potest: Sed qui non modo quia necesse est mori, verùm etiam, quia nihil habet mors, quod sit hor-

Cic. lib.
2. Tusc.
quæst.

horrendum, mortem nō timet, magnum is sibi præsidium ad beatam vitam comparat.

Hos ergò omnes, & alios, licet humano ingenio non maturos, vel semel mors avocet, & parentes nolle velle durum de suis charissimis liberis nuncium accipere coguntur.

O foelicem tenellum hunc piè in Christo defunctum puerulum, qui certè non frustra studuit pietati, non frustra literulis, Hic:

Dignus erat Pylum transmittere

Nestora seclis,

Qui nunc in cælis adspicit ora

DEI.

*Adspicit, adspiciatq; precor, dum
fata requirant,*

*Illius adspectu nos utriusque
frui. Natu-*

BREVIS

Naturalis hunc mors evo-
cat, honesta sepultura ornat,
memoriam illius in benedictio-
ne conservat. Sed quid mihi
dicendum est ô Comites fune-
ris honestissimi? Aequo fera-
mus oportet animo, præsertim
si unicus hæres patri ac matri e-
ripiatur, spes, solatium, gau-
dium unicum. Intelligamus
consilium hoc esse unicum Dei.
Sap. cap: 4.

Non murmurandum, ne-
que resistendum, licet Patrifa-
miliæ DEO facere de suo quod
lubet, quia oculus suus bonus.
Non lutum figulo contradicat,
quia fictor omnium iustissi-
mus. Dicat Pater, Mater: Sit
bonus sermo Domini, tantum
sit pax animæ nostræ.

Sed

BREVIS

Sed ne Illiade longius pro-
grederer, vos ô mei Auditores,
ne quispiam putet me vel au-
cupum fictum, & in laudes de-
functi in Domino, ultró evehi,
& illud Aristotelis Præceptoris
Alexandri Magni, huc allego:
Te mihi ô Magnifice FRAN-
CISCENYARY Iuvenem vir-
tus commendabat, virilem a-
nimus decorabat, mortuum
sed jam facta prædicent.

Te mihi, te mi dilecte di-
scipule virtutes indolis depræ-
dicabant, te puerum velut cen-
tum annorum magnanimum
jam jam fore demonstrabant.
O solatium parentum pergra-
tum, ô expectationem multo-
rum avidissimam? Siccinè
textor fila abrumpit? Iamne
sicut

BREVIS

sicut tabernaculum pastorum
convolutus jacebis? Ita; Stet
decretum vigilis, non inficias
ibimus, Dominus diligerat, di-
lectum elegit, electum ad se vo-
cavit, sicut ipsi placuit, ita fa-
ctum est, sit nomen illius bene-
dictum in secula.

*Nam pugnare Deo quisquam ve-
lit, optimus is dat,*

*Eripit is rursum, quum placet
orbe DEUS.*

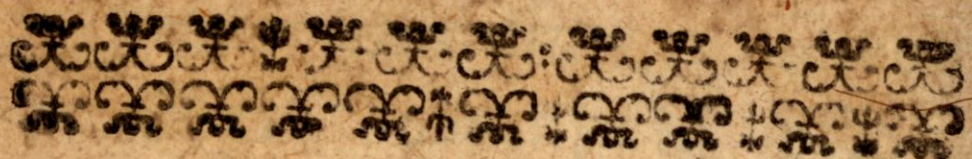
Adhuc vel semel dico :
Quem DEUS amat hunc pue-
rum accipit, eripit inquam, ne
malitia rapiat intellectum ejus.
Placuit DEO, dilectus factus,
explevit tempora pauca. Sed
satis diu vixit dum benè vixit.

Gratia DEI, & misericordia
ejus super eum, tanquam super
san-

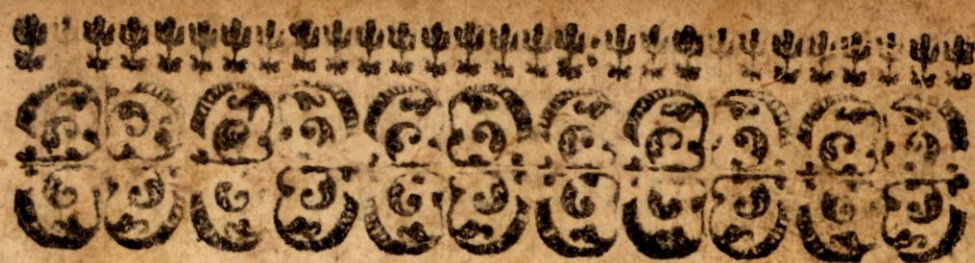
ORATIO.

Sanctum tuum. Non amisi-
mus, sed præmissimus, te noster
dilecte Magnifice Francisco
Nyari. Sit nomen tuum ho-
noricum in benedi-
ctione, requiesce
in pace.

A Z

AZ TEKIN
TETES ES NAGY-
S A G O S Bedeghi NYARI
FERENCZ TEMETESEM
való Prædicatio az
kis Vardaj tem-
plomban.

PRÆFATIO.
ELŐL IARO BESZÉD.

TEKINTETES,
NAGYSAGOS, Ne-
mes, és Nemzetes
Vrak: Tekintetes
Nagylágos, Ne-
mes és Nemzetes Abbonnyok:
Bölcs és tudos egyházi kemé-

B 2

lycke

Iyeknek ékes Coronája, Isten-
 felő kösségbéli férfiak és abbónj-
 állatok, azt olvassuk, hogy az
 bent Agoston az ő idejében pa-
 nabolkodván az üdőről így böl-
 lott: *In tempore vivimus & ta-
 men quid sit tempus, ignoramus.*
 Az üdőben élünk, mindazon-
 által, miczoda legyen az üdő,
 nem tudgyuk. Holot az üdő-
 ről úgy böl, mint valami megh
 vizsgálhatatlan mélyseghes do-
 loghról.

Kivel bizonyára méltabban
 panabolkodhatnánk az mi mo-
 stani siralmas időnkéről és mond-
 hatnok: *In tempore vivimus,
 & pro dolor non reputamus qua-
 le sit hoc tempus.* Az üdőben é-
 lünk, és nem gondolkodunk,
 mely bomoru és minden köny-
 hulla-

hullatásra méltó legyen ez az ü-
 dö, úgy hogy méltán magunk
 felől mondhattuk, az mit ré-
 ghen mondanak vala az Israel-
 fiai: *Ablata est voluptas à Jacob,* 1 Mac 8
& defecit tibi cythara in J= Vo 45.
Israel. Elveteték az öröm Jacob-
 tól, és megh bünék az sip és he-
 gedü Israelben. Mert imé el-
 veteték tollünk-is az öröm, le-
 tetetet az sip, az hegedü, az vi-
 gaságh siralomra, ékes öltözö-
 tünk bomoru gyábra, örvende-
 tes éneklésünk jaygatásra for-
 dulá, és minden fele czak az jay-
 bő zengedez orságunkban: ki
 sirattya Attyát, Annyá, berel-
 mes házas tárját, ki peniggyö-
 nyörüleges magzattyát, atya-
 fiát, jó baráttát, és bombed-
 gyát. Mert az Felseges min-
 den-

denható Isten igaz itéletiből oly
 B. förnnyű dögh-halált boczáta
 nemzetünkre, és napról napra
 előbelőb megyen mint az fene,
 hogy minden rendek vének if-
 fiak, minden válogatás-nélkül
 ugyan leomolnak, nem külömb-
 ben, mint az mezei füvek virá-
 gok az éles kasa előtt, avagy az
 kévék az hértelen tamadot fű-
 gő fél előtt.

Az minemű sürő pestis hog
 valaha országunkban volt vó-
 na élő ember nem emliti, sőt
 historiákban is hasonlót nem
 találunk. Mert Henricus Sep-
 timus ideje táján, úgy mint 1315
 estendőben olvassuk, hogy oly
 nagy döghalál volt volna egész
 Európában, hogy sokaknak i-
 telei berént, harmadrébe az em-
 beri

beri nemzeteknek el holt. De
 ha az Vr Isten raytunk nem kö-
 nyörűly, és az pusztító Angyalt
 megh nem bóllittya, mint bent
 David ideiben, az mint hozzá
 fogot, felek rayta hogy talám
 csak harmad rébe sem kezd
 nemzetünknek megh maradni.
 Holot csak immáris sok helye-
 ken több az hóltaknak hogy sem
 az élőknek báma. Es ha az I-
 stennek Angyala csak az hitet-
 leneket pusztittana, mint Sena-
 cherib táborát Ezechias idei-
 ben, vagy Moyses ideiben A-
 gyiptomban, kiket az Vr Isten
 csak az vesedelemre tartt mint
 amaz hizlaló állatot, az megh
 ölésre, talám könyeb vólna!

De imé az abbúval egygyüt
 az nyerssis egy aránt megh égh

jól láttyuk, lőt az Vr az ő házán
kezde el az itiletet, mint az Sz :

1 Pet, 4.
ver, 14.

Peter ból : Mert minden felé
az juhok hullanak inkább, kiker
az ember ártatlanoknak bókta-

1 Chron
cap. 21.
ver. 18.

nak nevezni, az mint történek
b: David idejébenis, kit így ból:

Oves autem istae quid peccave-
runt. Ezek pedigh az juhok mit
vétettének, (Azok közzöt- is

penigh vay ha az Vrnak bömei
kedveznének avagjczak azok-

nak, kik fogyátkozot nemze-

tünknek czillaghi, házánknak
oblopi, orbághunknak hasnos

bólgai, az Ecclesiának, igaz hit-

nek religionak defensori lejen-

dök valának, az minemű re-
ménysegekben, ez előttünk való
fekete gjaßbal bé boritattot ko-
porfoban feküvő Vrsi, az Te-

kintetes

kintetes és Nagyságos NYARI
ISTVAN Vrunknak egyetlen
egy virág modon nevekeden-
dő gyönyörűséghez fia felől va-
lánk | Kinek tiblességes temet-
ségének okaért ugyan bamosan
ez helyben gyülekeztünk. De
minek előtte az őgyenge hideg
tetemét Tekintetes Nagyságos
elei közzé tennünk aluvo ka-
markájában az bódog fel tá-
madásnak reménységhe alat, rö-
videden való tanitást tébek az
keserveseknek vigasztalására,
melyre hogy az Vr Isten b:

Lelkének általa segél-
lyen, könyörögjünk
s-mondgyunk.

Mij At-
tyánk.

TANVSAGRA VALO
 IGHEKET VESZEK AZ
 Szent Ianos mennyei látás-
 ról irt könyvének 7 részé-
 ből, holot így szól:
 ver. 16, 17.

Nem eheznek, sem nem
 homjúhozna többé, és az nap-
 nak héuséghe, vagy valami e-
 gyéb héuséghe nem árt nékiek.
 Mert az bárány ki vagyon az
 féknek közzepiben, legelteti ő-
 ket, és az vizeknek élő forrásira
 vishi őket, es el töröl Isten az ő
 bömekről minden köny-hul-
 latást.

Exord

EXORDIVM.

AZ bölcseséggel tűn-
 dőklő Salamon Kiraly, kee-
 restyen halgaiók, azt írta:
 Job az halálnak napia, az
 búterésnek napiánai: Mely mondás, noha
 képtelennek tezik az testi okoságnál, ho-
 lor tartjuk, hogy nagyobb öröm sokot len-
 ni az embernek búterésén, mint az Chris-
 tus Savais bizonyitva: Ioh 16 v. 21 hogy
 sem mint halálán; Mind az által hog igen
 igaz és helyes mondás legyen, az dolog-
 nak ki menetele meg bizonyitva. Mert az
 testi búterés által az síralomnak völgyében
 lépünk, ahol eggyik iate az másik ou éri,
 és eggyik saidalmat az másik követi, mel-
 lyeknek nem egyéb. hanem az testi halál
 éri végén. amaz Horatius mondása se-
 réni: *Mors ultima linea rerum*, minden dol-
 goknak véghe az halál; Avagy amaz vere-
 lek séréni.

*Quid nam longa dies hominis, nisi longa doloris
 Colluvies? longi, patientia, carceris, etas
 Longior est? vite labyrinthus, in ipsum
 Ex utero ingredimur per limina mortis abimus.*

Miczoda az embernek az ő hősü nap-
 ja, hanem csak hősü ideiglen való nyo-

moris

moruságnak monyára. Az hofsu ódó nem egyéb, hanem csak, hofsu ideiglen való búdó, tömlőcznek benvedése. Es csak valamely keryűghő hely, melyben akkor lesünk bé mikoron búletetünk, akkor mesgyünk ki, mikor az halálnak küsöbere ius ionk.

Bizonlag erről feni Janos az felvő ígékben, ki azt mondgya im hallod, hog az hívek az testi halál által sokkal job és boldoglagosab állapotra iunak, hogy sem mint ez testi életben voltanak: Mert az síralomról öröme mennek, ahol az Vr el törli minden könnyhullatásokat, az izozazio sárralágról nyugodalomra, az ehféghől, somiufágból, amaz mennyei lakodalomra, ahol az Christus iheretü berént az Anyának orfágában az Christus aszalaról, esék és íffák, az halhatatlanságnak kényeret és italát, mely után soha meg nem cheznek, sem somiuhoznak. Mely íghékből hogy az meg keferedet fia vek élő vigasztalást vehessenek, ez somo ru alkotmatossággal két dologról bölök:

1. Minemű és mely nagy legyen azoknak boldoglagok kik az Vrban elalutának.
2. Honnan legyen ez az ő boldoglagok.

Első Rész.

AZ mi az első dolgot illeti keresyem halgatok, mind az reghi, s-mind az mostani bölcs irás magyarázó Doktorok egyenlőképpen megh vallyák, hogy az más életbeli híveknek boldoglagok felől többet tudnak állani, mi ne legyen hogy sem mint mi legyen. Mert azt soha som nem látta sem fül nem halotta; Igy az feni Es. 64. Janosnak is amaz mennyei lakásban, megh v. 4. mutatá az Vr lsten; az vegre, hogy mi Co. nekünk is megh telencze: De mit böl felő. rinth. 23. le. Czak azt iria meg, mi ninczen. Nem azt mi legyen on. Mert ugya nis az az öröm és boldoglagh ki befélhetetlen és megh böczülhetetlen. Igy böl azért.

Nem cheznek, sem nem somiuhoznak többé, és az napnak hevsege, &c. Mely ígékben ösve veri ez életnek saidalmát és keferőségét az más életnek örömevel és dűczőségével, hogy meg utállathassa mi velünk ez életet, és megh kívánlathassa az kövekezendőt, mivel hogy amaz mondás berént: *Dulcia non novit qui non gustavit amara.* Nem tudgya mi izü az edes az ki nem kóstolta az keferőt. Nem tudgya meg böczülni az egességet és io berencset, az ki nem forgot betegséghben és berenczeilenességhben; Igy nem kívánnya az más életnek dűcző

dücsöföget, az ki igen ragazkodik ez
 életnek mulandó dücsöfögehez vagy az
 ki ennek keserűségét valóban meg nem
 kóstolta. Hogy azért keressék meg mi-
 loban meg kívánhassuk az következő
 életnek boldogságát, és annak édesföggel
 enyhítésük, ez ielen valónak keserűföget
 lassuk rendel az igéket.

1. Azt mondgya: *Non esurient amplius.*
 Nem eheznek többbe: Mellyel azt ielenti
 hogy ez éleiben ehezünk, az az, sok kü-
 lömb különbféle sükségnek és fogyatko-
 zásnak vadnak ez földön. Nem csak az
 szegényeknek, kiknek sem sok aranyok,
 s. ielé hasok, sem pénzek ezüstök aranyok,
 mellyel sükségekre való vehetnének; ha
 nem még az gazdakok is, kiknek, ielé ias-
 salyok, holot az drágaságnak ideien pénz-
 zeken sem találnak az mit kívánnak mint
 ez mostani drágaságban erről sok panas-
 solkodást hallunk. Szokot gyakorit az
 történni az szállot várban valókon, ellene-
 ségiől meg soritator iaborbelyeken, pus-
 tákban havasokban uti teveszet budon-
 sokon. Annak felelte azokonnak kik or-
 don házokban békeségben, de nehéz bes-
 regföggben feküfönek kiknek volna mit en-
 giedek de az nyavalya nem engedi.

De az következő éleiben az hí-
 vek

vek, nem eheznek többbe, és, semmi sük. Matt. 24
 ségek fogyatkozások nem lében, hanem v. 10
 lében mint az istennek Angyalai.

2. Azt mondgya: Sem nem somius
 hoznak többbe: Melyben arra tanit, hogy
 az éleiben az hívek gyakorit sörnyű somi-
 usföggel szenvednek, mind lelkekben tes-
 ttekben, ugy hogy nyelvek inyekhez rag-
 gadyán az nagy somiusföggnek miatta
 csak alig sülharnak. Mely igen nehéz és
 el szenvedhetetlen nyavalya legyen penigh
 az somiusfögg tudgyak azok az kik nyarú
 süföggnek ideien sárraz helyeken iárnak,
 ahol sem forrás sem folyó viz ninczen,
 honnan somiusföggokat enkihetnek, mine
 az iaborban, és egyéb vizeilen meleg
 helyekben és tartományokban sokan az
 somiusföggnek miatta tellyesföggel el fo-
 gyatkoznak és meg epednek. Lásd meg
 iudicum 15. v. 18. mint iára Sifara az somi-
 usfögg miat.

Sokkal nagyobb penigh az nyavalya,
 ha előtte volna az ital, mint az Tantalus
 felől iriák az Poctak, és valami betegfögg
 vagy torkad faldalma miat nem ihatol, és
 belső somiusföggel el nem ölhathod.

Az más éleiben penigh, az mint éhe-
 ségiől, ugy semmiféle somiusföggel nem
 iaborgatnak az hívek, hanem amaz
 bal-

halhatatlanságnak Istent által ítélték le tes-
lepedvén az Christusnak általa környül,
Luc. 22 v. 30. mely után soha megh nem
somihoznak.

3. Azt mondgya: Az napnak hűsége
és semmi egyéb hűséggh nem árt ő nékiek.
Holot azt adgya előnkben, hogy ez élete-
ben az napnak melegsége, és bőrnű hűsége
az híveknek testeket ugyan megh süti,
ugy hogy gyakorra nem különben, mint
amaz mezei idő bagu füvek és ékes virá-
gok ugyan el hervadnak és megh sárrada-
nak s gyakorra megis halnak, mint amaz
Sunembeli özvegy asszonyállatnak egy-
gyetlen egy gyermeke 3. Luc. 4. v. 19. Lásd

Cap. 7. erről mondásai senni Iobnak: Az el
v. 8. sarradot béres bálga kívánnya az arnyé-
Iona 4. kor. Bizonyágot iésben erről Ionásnak péla
v. 4. dásai kinek midőn az napnak hűsége sü-
ne felet, annijra el baggyada hogy bus-
sukában halálát kívánna ezt mondván:
Iob nekem háltom, hogy nem életem.

Az mennyei életben pedig, az mint
hogy ez mostani világos nap nélkül az hí-
vek nem fognak sükölködni; Vgy seme-
mi izzazio hűségei nem szenvednek: Ha
nem midőn ez világi sok nyomorúságha-
nak üzen és keserűségnek tengeren által
szeszvén, iutnak az örök életnek örvens-

detes

detes partyára, lében ott mennyei és lelki
refrigeriomok, melyben világoskodik a-
maz igazságnak napja, Christus.

4. Azt írja: Es el töröl az Vr az ő be-
mekről minden köny-hullatásokat. Ho-
lot azt ielenti hogy sok köny-hallatást kel-
mi nekünk térnünk, megh az siralomnak
völgyében nyomorgunk, és budosunk;
Mert annij sok nyavalyákkal rakva ez ie-
len való élet, hogy gyakorra sokan az ha-
lálvalastanak inkább hogy sem mint az
életet, és több epe hogy sem méz vagon
benne. Erről ugyan iövendőle Christus Ioh. 16.
mondván, *plorabitis & lamentabimini*, Si-
rá ő magais Christus. Sirá az Nainbéli Luc: 19.
özvegy asszonyállat, Luc. 7, Sirá David az
ő nagy haboruságában, és sűntelen való 2. Sam.
köny-hallatásával ártatá agyát. 12. & 15.
v. 30.

Sőt gyakorra bődognak tartaná az
ember magát, és ugyan meg könnyebed-
nek utánna, ha az ő nyavalyáit és sűbeli
keserűségét megh könny-vezhetne és sira-
latna: Mert az mint az Poëta mondgya:

Est quedam flere voluptas

Expletur lacrymis egeriturq; dolor,
vagon valami gyönyörűség az sírásban,
és az könnyhallatással az sűből az faldalom
ugyan ki üzetterik. Példánk ebben Ae-
giptusnak Királya Psammenitus, kí rab-

C

ságra

HALOTTAS

Magra vitetvén Chambisestől, midőn látná, hogy Királyné szép hajadon leányával mint egy hitvan szolgálóval sene előtt vizet hordatának, és egyébek sírának, ő semeit az földre függezivén, csak halgat vala. Latvan az után, hogy előtte fiát az hóhér kötözve vinné az nyak vághó helyre, hasonloképpen csak halgat vala: sűvét az nagy keserűség borongáivan nem sírhat vala.

Latvan harmadszor hogy jó barátja előtt halálra vitetnék, el fakada sírva és keservesen kezdé iaygatni. Mely dolgot midőn látot volna az Chambyses, álmélkodván megh kérdeze mi légyen az oka, hogy most sírja, holot az elől látván fiát és leányát előtte viteteni az halálra, nem sírot, ezt felele: *Quia domestica mala maiora sunt lacrymis: Sed amici calamitas, utcumque lacrymis significari potest: Merito magis az ház népének nyavalyája hogy sem mint az ember megh sírathatná. De barátjának nyavalyáját mégis meg sírathatja.*

De az más életben, azt mondgya: hogy az Isten az híveknek minden könyhullatásokat el törli és nem lében többé ott, semmi síralom, fáydalom, iaygatás, sem halál. Latatik itt hasonlatosságot venni az édes Anyáknak czelekedetekből,

PRAEDIKATIO.

ből, kik midőn az sírást berelmes magzatoktól el hagyatják, az ő könyhullatásokat orizációkról el törlik; Így az Ur Isten az mi sok nyavalyáink, és ez világi sírásmink után, el törli könyhullatásinkot, mint egy édes Anya, és megh vigasztal, mint az Ségény Lázárt, ki mostan *Solatio fruitur*, örömben vagyon, az mondgya az Abraham, Luc. 16.

TANVSAG.

Melleykből tanuljuk meg minemű fog állapotok lenni az híveknek az örök életben: Bizonyára igen gyönyörűséges, igen boldogfájos, holot semmi fogyatkozásunk nem lében azokban, az melleyeknélkül mostan sűkölködünk, és nagy karunkkal el kelennünk. Semmi nyavalyák, az melleyeket sűletésünk orizációtól fogván utolsó lehelletünkigh itt benvednünk kellett, és nem lében, minden jók vala melleyeknélkül most sűkölködünk és meg lében. Egy summában, minden jóknak bővsege és gazdagfága tellyességgel megh lében, melleyeket soha sém nem látot, sül nem hallot; Az gyönyörűségnek tellyessége, és minden kívánatos dolgoknak megh elegendése lében, mivel hogy az Christus lében, *Omnia in 1. Cor. 13*

HALOTTAS

omnibus, Minden mindenekben, és megh
1. Cor. 13 látjuk az Ur Istent sínról sínré, úgy az
mint vagy on, 2. Iob 3. Hol az örömnék
nagy volta miat ezer ebendő, olyan lészen
mint egy nap, és egy nap mint ezer ebendő,
dó, azt mondgya Szent Peter.

V S V S.

Mire való ez tanúság?

ARRÁ hogy ezekkel vigasztaljuk ma
gonkat es enyhiczük szívünknek kes
serűségét, midőn vagy magonkat,
vagy gyermekünket látjuk, hogy az Ur
Isten ez világból kialszik. Bizonyára ha
ezekről valóban gondolkodnánk, cza
dálnám, ha csak egy sőm pillantásigis,
nem hogy egy oráig, vagy egy nap kíván
nyuk halasztani, és életünknek határát to
váb venni, mikoron az Uról szollitunk.

Másodszor arra való hogy ne ragaz
kodgyunk felettébb ez világhoz hanem
kívánnjuk az Szent Pallal él odozni es
Christushoz menni, ahol Christus né
künk élünk, az halál nyereségünk fogh
lenni, és könyörögyünk az Dáviddal
mondván: Vid ki Vram az én lelkemet
ez en testemnek tömlőzéből. Mert
ugyanis meddig ez földön élünk az lélek
az testben mint egy tömlőzben tartatik,
ki

Phil. 1.
v. 21.
Psa. 142
v. vlti-
mo.
Sap. 9.
v. 15.

PRAEDIKATIO.

ki meg szabadulni mint valami fogfágból
örömet kívánna. Illyes mikoron Izaa
bentől üldözietnék így könyörög: Domine
aufer à me hanc animam: Vram ved el tőle
lem ezt az én lelkemet.

Mert az embernek egész élete, miczo
da ez földön, hanem csak merő vitézeg,
és mint valami béres napia, azt mondgya Cap. 7.
az Szent Iob: Es ha Szent Iob harizolása
nem volna is mind az által az léleknek az Gal. 5.
testtel süntelen való tulajodása vagy on, v. 17.
melytől hogy mentől hamaréb meg baba-
dulharna, Szent Pál felelte igen kívánnya Rom. 7.
vala, es az vőn Simeon hogy békével el v. 24.
mehegne igen ohaitya vala. Luc. 2.

Masodik Rész.

AZ masodik részében rövideden megh
telenti az Szent Ianos, az híveknek ez
az ő boldogságok honnan legyen, és kitől
adassék, hogy tudniillik az kik ez föld
dön, üldözést és nagy hűséget, éhséget
somiulágot szenvedének, az más életben
mind ezektől üressék fognak lenni,
mondvan: Quoniam agnus pascet eos:
Mert az bárány legelteti őket, az kik
tudniillik, állanak az kegyelemnek sékí
elő, az az, az Istennek fia ki az ő thronu
sában ül mint egy győzödelmes és dűcző-
leges

HALOTTAS

szeges Király, minket ő polgárít az ő Szent
 Anyjának hazában, ahol sok lakó helyek
 vadnak által vévén, az ő javaiban örökös
 lökké tésen, nekünk adgya az mennyek
 nek országot minden boldogságával, mellyet
 Testamentumban hagyá halálá orszá
 ián, és meg erősíté az vég vaczorának, Sac
 ramentomával, hogy le telepedvén ő ve
 le együnk, ígyünk az ő asztalán, és éllyünk
 amaz mennyei gyönyörűséges iókkal
 mind örökké. Annak felelte hogy bar
 ránnak nevezi, arra tanít, hogy az mi
 keppen az iuh az ő fia szoptatván, éteit,
 itaitya az ő televel: Így Christus Istennek
 amaz baránya, legelietü éteit itaitya azok
 kar kik ő tölle függenek.

Vegezetre, midőn azt mondgya, és
 vísi őket az viznek élő forrásra, ve
 visonrag hasonlatosságot az pastortól, ki
 nem csak legelietü az iuhokat, hanem az
 szép hidegh forrásra vagy folyó pátrakra
 itaitya, es meg itaitya, hogy az hűségnek
 ideitén somiulág miat megh ne epedgye
 nek.

Igy Christus az őveit oda vísi, ahol
 szép vízre élő viznek forrása lében, mely
 mint az szép Crystaly szarmazik, az Isten
 nek és baránnak székiből, kinek folyása
 mellet mind két felől lében az életnek fája,
 mely

PRAEDIKATIO.

mely minden hólnapban meg adgya az ő
 gyümölczét, és az ő leveleit az pogányok: Apoc
 nak gyógyítására, azt mondgya az Szent 22. v. i
 Ianos. 8. 8.

T A N V S A G.

Holot tanullyuk megh kitől szarmaz
 zanak ezek az mennyei iók: Christustól
 Istennek az ő igaz barányától, ki vísele ez loh: 10
 világnak bűneit, és megháldoztaték mi
 érettünk. S minemű légyen az híveknek
 dűczőségek előnkben adgya amaz nagy
 gazdag lakodalomnak hasonlatosságá
 ban, ahol minden draga étel ital bőfegese
 sen vagyon, mellyet nem más, hanem
 Christus készite el. Erről az lakodalom
 ról szól Esa. cap. 25. v. 6. Hasonlítja an
 nak örömet Szent David az menyegzői la
 kodalomhoz, Christusis Matt. 22. v. 25.
 Szent Ianos Apoc. 19. holot az baránnak
 menyegzői lakodalma iraitaték. Psal. 49.

V S V S.

HA SZNA ez tanoságnak ez,
 hogy az Istennek barányának Chris
 tusnak ezekéit hálákat adgyunk, és
 soha az ő jó íteményéről el ne felekez
 zünk. Es az kik ezzel az vő legényel egy
 gyű: akarnak lakni, feiér ruhában öltöz
 zenek, C 4

zenek, az az, senni és ártatlan életben foglallyák magokat, melyről lás irást Apoc. 3. 7. v. 9. 14. v. 15.

2. Czendes sível vísellyék az napnak tüzet és hűséget, és békével sennvedgyék az éhséget, somiulágot, és így kövessék az bárány Christust, és így mindeneket gazdagon vissza mér nékik Isten az idővendő életben, mint senni David bizonyítja, mondvan: Az embernek fia meg elégietnek az te háznak kövérségével, és az te gyönyörűségnek folyo vizével meghitatod őket, mert te nálad vagyon az életnek kut feie.

Pfal 36,
v. 9.

Vegyenek az hivesek hasonlatosságot az uton járókól, vagy az Vrak és feiedelmek postaitól, kik Vroknak dolgában, az uton nagy hűséget, fárraiságot sennvednek, és az éhség, somiulág miatt csak nem megpednek: De mikoron utokat el végezvén, az ő Vroknak hazában vissza térvén, jól és vigan laknak s az után egy czepelem bánkodnak fárraiságokon. Mennjével inkább hát az hivesek nem fognak bánkodni, hogy ez síralomnak völgyében, munkát, fárraiságot, hűséget, somiulágot sennvenenek kik az Istennek dűczölleges országában le telepednek Abrahámmal, Isákkal, Iacobbal, és elni fognak amaz draga

draga mennyei éledellel, mely után soha örökke meg nem eheznek. Ezekkel vísgastallyák hát az keserves sivek önnön magokat.

AZ mi penig ez előünk való fekete gyásban borított koporsóban lévő, Tekéntetes és Nagysagos Vrfinak teameiségét illeti: Nem itilem sűkségelnek lenni, hogy külömb külömbféle nemzeteknek az ő teameiségeben való Ceremoniáikról emlekezzem.

Legh iobnak és dűczéretesnek találom az többinél azoknak rend tartálokát, de csak rész szerént íavallom az kik bizonyos számu napokban az hólis testet az földnek sinnen tartják vala, és szabad vala az bírák előtt, kinek kinek bizonyos okokkal avagy dűczérni, avagy vádolni és kárhoztatni, és az szerént való temetéssel takarítják vala elis: Az ki sok idő és dűczéretes dolgot czelekedet vala, azt sűp és tisztelleges ceremoniával temetik vala el; Az ki penig gonosznak találhatik vala, érdeme szerént gyalázatosán temetik vala el: Mellyel serkengetnek vala az jó és tisztelleges életnek követésére. Mert az jó életet, gyakorla bóldog ki menetele és tisztelleges koporsóban állás sokia követni.

HALOTTAS

Ezt az ceremoniát az keresztényeknek is meg tartják valami részéből: Réb seréni mondom. Mert hogy valaki az holt emberit vádolja, sídalmazza és karhozza, az kereszténynek közöt Isten tilalomban hana, mondván: *Mortuo non maledices*, az holt emberit ne sídalmazad. Az idő felől pedig diczéreter soktanak tenni, hogy az vagy csak azzalis az emberek individuálnak az ollyaién idő és bent embereknek nyomdokat követni, Effeknek pedig diczereiben az Rhetorok három dologra vigyáznak: 1. Nemzetiségekre. 2. Elektekben való magok viselésére. 3. Ez világából való ki mulásokra.

Azokáért, hogy az Urban boldogut el mult Tekéntetes és Nagyságos Vri finak mostani közzülünk való ki költözése bőczületeseb lehessen, mind az háromról kelene állanom minnek élötte nyugovo kamarakájában bé terevén, semeni elől elrekebetnek.

De az mi nemzetiséget illeti, nem ítélem szükségessnek lenni, az ő Nagyságos genealogiáját elitől fogván elő számlálnom;

Mert azzal sok üdöt kellene bé foglalnom; Es mindenknel nyilván vagyjon; Azért amaz mondás seréni: *Vbi*

rerum

PRÆDIKATIO.

rerum testimonia adsunt non opus est verbis, ahol az dologból, nem szükség ott az bizonyoságh.

Kezdem azért csak második agón elő számlálnia.

A TTYAI ágra nézve bármazot az Tekéntetes, Nagyságos, dicziretes és jó emlékezetű NYARI familiából.

Anyai ágra nézve, amaz régi Tekéntetes és Nagyságos jó hírrel nével tündöklő THELEGI familiából, melynek Nagyságos és Vri eredeti ki terjed tovább négy száz estendönél.

Attyai ágról hogy tovább, az üdönek rövid volta miatt ne terjezkedgyem, Nagy Attya volt az Tekéntetes, Nagyságos boldogemlekezetű NIARI PAL, ki

ki hogy országunknak nem csak érdemes főlgája, de fő payfa volt, az ő fok vitézi viselt dólgai, nemzetünk mellett való fok türelemmel benvedéssel őve köttetet forgolodási, melyről mindnyájan megh emlekezhetünk, bizonságot tévnek.

Edes Attya az Tek: Nagyságos Bedegi NYARI ISTVAN, az Felsőges BETTHLEN GABORNAK, az Romai Imperiumnak és Erdely országának fedelmének, Magyar Országunk bizonyos részeinek Vrának, Szekelyeknek, Spanyolnak, Opoliának és Ratisboriának Hadnagygyának, &c. Tanácsa, fő Hop Mestere: Kalóvárának fő Capitánya, és Szabolcz vármegyének fő Ispányak

ki fekete gyázban mostan egyetlen egy magzattyának bomorukoporloja mellett alván, Vri ortzáját főró könyuhullással öntözi.

Nagy Anya Attyai ágról volt az Tek: és Nagyságos. N. N.

Anyai ágról, Nagy Attya volt az Tek: és Nagyságos THELEGDI PAL.

Nagy Anya az Tek: Nagyságos, Vardai Kata, ki nek életét az Vr Isten ez főró dógh hálnak mérges nijlai között mind ez mostani bomorukoráig még jó voltából tartotta, (és hogy kegyelmességéből életét hobbabicza, egészségét megtarcza és fok jokkal bóldogicza, az maga nevejért, és az ő Eccle-

HALOTTAS

Ecclesiájáert, mind éjel nappal az Vr Istent imadom) ki be-
relmes sive gyönyörkötetõ o-
nokájának siralmas koporfojá-
ra borulván, zapor esőhöz ha-
sonlo köny=hullatásival, éretlen
halálát, sirattya.

Edes bűlõ Annya az Tekén-
tetes és Nagysagos, THE-
LEGGI ANNA, ki eggyetlen
egy gyönyörűsleges sive vida-
mitó, Vdvára ékesitõ, mint
czillagh tündöklõ, édes kis fiá-
nak, kedves philemü-lejének
Somoru gyászhozó, sive megh
olvaszó keserü halálát nagy jay
sóval sirattya, és czendelen a-
ludó, az Vrbán nyugovó ka-
markájában hideg testét bé té-
si: Es hogy az Vr Isten igaz
igéreti berent minden czon-
toczkait

PRAEDIKATIO.

toczkait az bõldog fel tama-
dásra, megh õrizi sive berint
könyörõgh.

*Megh ertvén rövideden genealogiáiát, fordít-
czuk immár szemeinket és elmenket életere,
és életében való maga viselésére.*

Elete igen rövid vólt bizo-
nyara, kire méltán alkola-
masztathatnok az bent lobnak
az ember élete felõl való pana-
solkodását: Az a bonyállat-
tól bűlettet embernek napjai
igen rövidék, az õ jövetele ol-
lyan mint az virágh, mely mi-
helt ki nijlátkozik, le szakásta-
tik, és minden ékessege el her-
vad, és el mulik mint az ar-
nyék, és nem állandó.

Mert az minden jókkal bõ-
võlködõ Vr Isten ingyen való
áldásából, adta vólt az Teken-

Nagysagos

Cap. 14
v. 3

HALOTTAS

Nagyfagos Bedeghi NYARI
 ISTVAN Vramnák, és az ő
 Nagyfaga Isten=felő jámbor
 házas tarsának az Tek: és
 Nagyfagos Thelegdi ANNA
 Aßbonnak, ezt az eggyetlen
 egy fiat, kinél soha töb sem
 vólt, az Tek: és Nagyfagos Be-
 deghi NYARI FERENCZET,
 1614. Eßtendöben, Böldogh
 Aßbony hávának huson eg-
 gyedik napján, ki, az ő édes At-
 tyának, és berelmes Annyának,
 f-nagy Annyának, az Teken: és
 Nagyfagos Vardai KATA
 Aßbonnak, és berelmes Nényé-
 nek az Tek: és Nagyfagos
 NYARI CHRISTINA Aß-
 bonnak, és töb Tekéntetes és
 Nagyfagos nemzetinek, berel-
 mes Attya-fiainak; Nem kiczin
 gyö-

PR A E D I K A T I O.

gyönyörűsegekre és örömökre,
 f-nagy berelmekere, éle tiz eß-
 tendeigh, hat hólnapigh, és 1.
 nap. Ezt az ő rövid életét, mely
 csak ollyan Isten elöt mint egy
 semmi, vagy egy tenérne, az
 mint bent David ból, *Psal. 39.*
v. 5. lássuk mint költötte el.

E L E T E N E K V I.
 S E L E S E.

A M A Z hires neves és di-
 czéretes Themistocles ne-
 vü Hadnagy felöl azt irják,
 hogy mikor egy üdöben az ő
 hadakozó vitézit mußtrálna és
 látogatna, látot vólna veßlegh
 külömb magának nagy bomo-
 ruvon állani egy néminémü vi-
 téz legényt, mellyet meg kérdet
 vólna, miért vólna oly bomo-

D

ru

ru és gondolkodván változnék
bine: Kinek az ifu vitéz így
felelt vala: En immar 22. ebtendeig
éltem, s megh nem sok vitéz-
lő és emlekezetre méltó dól-
gokat czelekedtem, ez gyötör
engemet, és tében beteggé:
Holot halljuk, hogy az ifu pö-
gány vitéz ember azon pana-
bolkodik, hogy ő bér virágá-
ban levő ifiulágának ideit el-
mulatta volna hasznos és vitéz-
lő dólgoznak czelekedeti nél-
kül. Es hejában való üdönek
tartotta az mellyen valami jó
hirt nevet magának nem bór-
zet volna.

Azon bizonyára ez elöt-
tünk való Teken: és Nagysá-
gos Vrsi felől nem panabol-
kodhatunk, hogy ideit héjá-
ban

ban mulatta volna el, noha sem-
mi örök emlekezetre méltó
dólgot, életének genge és rövid
vólta miat nem czelekedhetet.
Mert ő, nem hogy ifiulágának
gradufára jutot volna, mely 30.
ebtendőtül fogva, tart 40. ebtendeig,
(az mint Varro bamlállya
az ember ideinek gradusit) de
meg csak az ő gyermekfégenek
meg virágzot, avagy virág ál-
lapattyára sem jutot, hanem
gyermekfégenek virágozo gra-
dusában hala meg: Mivel hogy
gyermekfégenek első gradusá-
ban, tzikkelében, mely tart öt
avagy némelleyek itéleti bérént,
7. ebtendeig, az minémű dól-
gok löttének, nem értette, sem
felöle gondolkodni nem tudot:
Annak második gradusát el

nem vesztegette, hanem magát
 abban úgy viselte, hogy sokak
 rayta álmélkodnának: Mivel
 ez ő életének genge állapotjá-
 ban, az mi az mi teremtetésünk-
 nek fő vége, az Vr Istent ay-
 tatofon és forgalmatofon föl-
 gálta, bent Témplomát gyakor-
 lotta, az ő igejét figyelmetesen
 és hasznofon halgatta, mint er-
 ről sok több sava hihető fő em-
 berek között, amaz Vrnak ta-
 borában sok ebtendőtől fog-
 ván vitézkedő jámbor vén Pa-
 riarcha Vardai Pataki Balint
 Pap, az Helmeczi bölcz és tu-
 dos Kapusi István Pap, az Va-
 ranai Ecclesiában forgolodo
 ékes elméjű Czombor Marton
 Pap Vraim, én-nékem kedves
 fölga társaim erről tánubizon-
 ságot tóttének. An-

Annak-felette, édes Attyát,
 Annát félte, tisztelte, árvákon
 könyörülő, ehezőknek étetője,
 (vagy taplalója) segényeknek
 segetője, Egyházi embereknek
 szeretője volt. De ily kevés
 napjaiban való diczéretes ma-
 ga viselését, sok jófágát, es An-
 gyali czelekedetit, az mint én-
 nékem megh bebellték, elő
 bámlálni, sem én nem győ-
 zöm, sem az üdő nem szenved;
 hanem hozom elő ottán csak
 halálos betegségre előt való em-
 lekezetes czelekedetit.

Bizonyos képpen, mond-
 gyák, hogy szerelmes nagy An-
 nyának, és édes bölő Annjá-
 nak betegséget látván, halálá e-
 lőt egy nehany nappal megh jó
 egészségben lévén felette ighen

Somorkodot, és keserves köny-
hullatással való sirást tót, és egy
reYTEK helyben, külömb ma-
gát megY vonván, az élő Isten-
nek nagy hangos szóval bűnei-
ről confessiot tévén, az köz-
gyonáST el mondotta, és nagy
alázatos törödelmes szível kérte
bűneinek bocZánattyát.

Megh halván, marokne éle-
tében való maga viselését, ez
élettnyek feküvő áldot tömő-
tének, ne unnyák az keresztYé-
nek rövideden érteni hálálos
betegségében való maga viselé-
sét, és bóldogh ki mulatásis.
Mely így lött.

Mikor egy üdöben, ez Te-
kéntetes és Nagfágos familia és
Profapia laknék Varanai Vdvar
házoknál, ugy mint 1622.
ésten-

gyen, és egy ideig környüllöt-
te lévén, midön onnan el indult
vólna, hogy le fekűnnek, mivel
ő Nagyfágais nagy betegsé-
ben vala, az kis Vrhigy szóllot:
Edes Annyám, lelkem berel-
mes Annyám, ne menyel, és így
ő Nagyfága, az mig betegsé-
ge benvette, mind környüllötte
vólt. Az után czótörtökre vir-
radván, ő maga nagy Annyá-
nak azt mondotta, hogy ő job-
ban vagyok, sőt egy szolgáját
hivatván, küldötte az Vrhoz ő
Nagyfágához, ily szóval: Mond
szolgálatomat az édes apam V-
ramnak, és mond meg, hogy
én jobban vagyok ő Nagyfága
batorfággal mulathat. Azon-
közben ifiabbik ABBonyom ő
Nagyfágais, mikoron nehéz
beteg

HALOTTAS

beteg agyából magát fel ver-
vén, berelmes kisfiát megh te-
kéntete volna, örôgh aßbo-
nyomnak ô Nagyságának csak
sugva mond: Edes Aßbonyom
Anyám ettôl mi meg váltunk:
Mert nagy nehéz lehelleket
vévén, minden tizedik lehelleti
után, nagy keservesen suhayt,
ki miat, én nem bizhatom hoz-
za, noha ô begény befélget és
néz. Melyhez képest minden
haladék-nelkül, az Vr után kül-
de, ily követéssel, hogy jöteft
jöjön, mert lélekben nem fogja
érni eggyetlen eggyét. Azon-
közben ô Nagyságok mint ket-
ten környüllötte lévén, és firan-
kozván, nagy bátrán így szól-
lot: Ne félcz édes Aßbonyom
Anyám, hidgyé el Nagyság
tok,

PRAEDIKATIO.

tok, hogy én megh nem halok
hanem meg gyógyulok: Edes
lelkem Anyam bizony jobban
vagyok immár hogy sem az e-
lôt; Az Doktornakis azonban,
hasonlo-képpen mint az elôt,
reménkedven, kérte hogy adna
oly orvosságot kitôl gyógyulna
meg. Az Doktor valami gen-
ge orvasságot kébitvén minde-
neket be vében.

De gyómra megh nem es-
méstven, büntelen négyber
egy más után, az orvosságo-
katis mind ki vetete, olyat
hanyván mint ha az fekete
felymet megh tepték volna.
Annal inkább eskedven édes
Annya környüllötte ismeg így
biztatta ôket: Edes aßbonyom
Annyam talam azt tudgya
Nagy-

Nagyfágtok hogy en megh halok, mi hallám hogy ruhat hadgya Nagyfágtok hogy elő kébitenének, de meg lattyá Nagyfágtok hogy megh gyógyulok, minem oly nehezen hányok mint az előtt, bizony csak mint ha fel böfienteném oly könnyön hányok. Ezek után midőn látna édes nagy anyjának sirva ki menészet előle, mond ifiabik a bonyomnak ő Nagyfágának: Edes anyam ne hadgyatok sirni az édes nagy abbonyom anyamot. Mert ha sirénis bizony megh nehezedelem, vigyetek utánna az édes nagy anyámnak had ne sirasson engemet. Végtére az Doktornak mond: Bizolé hozzám édes Doktor Vram hogy megh gyógyulok.

gyógyulok, ki jelente hogy ha, ug mond, az eméftése megyen Nagyfágodnak, Nagyfágodhoz bizom édes kis Vram. Abbólis azonban nem lévén tartoztatása, ismel fel kelvén le tette magát az agyára.

Ezek után édes nénye dolgaiból, ő Nagyfágoknak két fő ember bolgai tudni jllik Cziczerei Peter, és Kruczai András onnan fellyül meg jutván, és látogatni hozzája bé ménvén, nagy bátorsággal megh kérdi mondván: Edes Cziczerei Vram, mint hadgyá kegyelmeitek az édes nényem abbonyt, azok jelentvén, hogy jól Istennek legyén hálá, ismet megh kérdvén mond: Hát az édes kis hugoczkaimot lattaé kegyelmeitek

HALOTTA S

metek vadnaké jó egészségben,
 montak hogy látták és jó egéf-
 segben vadnak, arrais azt mon-
 da, hálá Istennek. Harmad-
 Boris kérdést töt mondván:
 Az mely dólga vólt az édes né-
 nem aßonyomnak jól vegeze-
 dötté el: Montak hogy, jól: A-
 zonis azt monta, hálá Istennek.
 Ezek meg lévén az fő emberek
 kifordulván, nagy reménsegek
 lévén élete felől, bátor allapat-
 tyához képest, igen biztattyák
 örög aßonyomat ö Nagyságát
 hogy meggyogyul. Az Vrfi
 ez után egy kevéssé mint ha lá-
 taték el alunni, midön fel ser-
 kent vólna, iffiabbik aßonyom
 ö Nagysága kérde mondván:
 Mit mivelé vala édes lel kem fi-
 am, mondá: Imatkozám édes
 Anyam?

PRÆDIKATIO.

anyam? Azonban az ßomorú
 halálnak mérges inkább inkább
 kezdvén fogdosni, ö Nagysá-
 gok annál inkább eljedének, mi-
 vel az Vr ö Nagyságais haza
 nem érkezet vala, és hivaták
 Czombor Martont, az Vara-
 nai fő Magyar prædikatorot, és
 töt fő aßonyokat, jámbor ßól-
 gait, halála elöt egy fél fértály
 orával, ßava el fogyadván ne-
 héz lehelleket, kezdé ßedni és
 maga erejétől job felcről, bal
 oldalára fordulván, az mel-
 lyczkéje nagy ropogással pa-
 rogni kezdvén, és az alsó fo-
 gaczkai felső fogai alá kapczo-
 lodván, mégis ébe nála lévén,
 édes iffiabbik Annyanak kezét
 ßajához vévé mint ha meg czo-
 kolna, azt elboczátvan azt két
 E kezét

kezét édes bűlő Annyának nyá-
kan által vervén, nagy erőssen
fejét ortzajához boritá, mint
ha végh buczut akarna venni,
az utra induló embereknek fő-
kások berént, meg ôlelte, és így
nyelvének bõllásától meg fõb-
tatván, draga nemes erkölcsé-
hez illendõ külsõ emlekezetes
utolsó czelekedetivel, berelmes
édes Annyának bõrgalmatos
anyai gondviseletét, fel tartá-
lát, vele való daykalkodását,
oktatását, tanítását, megh kö-
bõnvén, nagy czendesen el alu-
vek, vagy mint egy ágon ülõ
madaraczka el repülvén ezer
hat báz hußon két estendõben,
bent Mihály havának első nap-
ján, legh ottan az egész háznak
minden bõgeleti bõmoru jay-
gatással,

gatással, és zokogo siralommal
be telék, örvendezõ ékes Vd-
vara hertelenséggel bõmoru
gyázban borulá. Illyen bõnt
czendes és bõldog ki mulással
koronázá meg az Vr Isten az õ
bõp és ékes Angyali maga vise-
let, az minemü üdvõsleges ki
mulást engedgyen az Vr Isten,
bent fiáért, mindnyájunknak.
Kétleg-nélkül azért lelké az
Angyaloktól Abrahámnak ke-
belében vitetetvén, nagy õ-
rõmben és vigaságban nyug-
bik: Genge teste penig elõttünk
vagyon, és csak ez vagyon
hátra, hogy az bõldogh felta-
madásnak reménsege alat, te-
gyük bé az õ nyugovó kamar-
kájában.

Te hát NYARI familiának

tündöklő czillaga, Tekéntetes
Nagylágos Atyádnak, Anyád-
nak egyetlen egy öröme, vi-
rágh modra nevedendő Vrn
társaidnak fenyves tüköre meny-
béimmár az te háló házadban
és légy ott egy kevés ideigh,
rejtezzél el egy bõm pillantá-
sig, mig az Vrnak haragja által
megyen ez Istentelen világom.

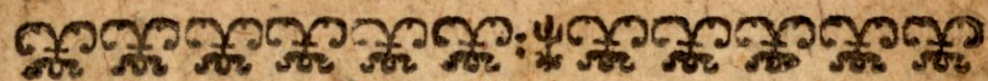
Az Vr Isten paranczollyon
bent Angyalidnak felöle, és õ-
riztesse minden czontoczkai-
dot, és tarcza megh az jö-
vendő örvendetes böl-
dogh fel tamadára,

A M E N.

Emericus Kovasznai p. 1.

Pastor Ecclesie Szépsiens

MA

MAGYAR VERSEK.

NInczen ez világon semmi
gyönyörűség,
lám fokkáig állandó.
Az ember élete mint egy lili-
omnak
bépsege el mulandó.
Minden fele rendnek gyengen-
nevelt testek
koporsóban bállandó.
Iffiaknak, véneknek bép gyen-
ge bűzeknek
látom megh kel halniok.
Világhban örvendő, bõm gyö-
nyörköttes
Vrfinak rothadniok.
Sok kazdaglágoktól világi ja-
vaktól
el kel hidgyed válalniok.

D 3

A 2

38

HALOTTAS

Az mikor sülemnek, Attyám-
nak, Anyámnak,
savát halgattam vala,
Azon igyekezvén hogy tanitá-
fokot
halván szolgáltam volna.
Mert immár tizenkét Ebtien-
döre járó
koromra jutám vala.
Reménsegh felöllem minden
emberekben
tudom így tapláltatot.
Hogy édes Atyámnak nyom-
dokát követvén
orhágot oltalmazok.
De az Vr tanácza, és bent aka-
rattya
felölem mást rendelt vólt.
Iay megh somorodál nagy bá-
natra jutál
én édes örôgh Anyám.

Nem

PRAEDIKATIO

Nem vigasztalhatlak keferüf-
gedben
kit magamis akarnám.
Tibtes vénsegedetért emberse-
gedet
jay hog nem szolgálhattam.
Figyelmetes sivel buzgo re-
ménseggel
az nagy Istent szolgállyad.
Hogy ez nagy örökre fenyes
diczôllegre
mint én lelkeded adgyad.
Az után örömmel töb sêp
gyermekeddel
az Istent magasztállyad.
Edés kedves Atyam jó hired
nevedet
lám meg nem viselhettem.
Attyai vóltodat jó akaratodat
csak
meg sem kôbônhettem.

E 4

Mert

Mert ki mulásomnak utolsó
oráján

semélyéd nem nézhettem.
Rettenetes képpen az somoru
halál

nékem is nem kedvezi.

Hogy édes savadat megh hal-
hattam volna,

csak addig sem engedi.

Már csak azon kérlek hogy az
mit vétettem,

légyen nálad felelytvé.

Egyenes erkölcsében fel nevelt
oktató

édes iffiabbik Anyam.

Kérlek ne keseredgy mert az
nagy Istennek

én velem most áldoztal.

Iól tudom érettem az somoru
halált

felelyennéd az mint látom,

Nagy

Nagy hértelenfeggel mikor az
nagy Isten

engemet hozzá hívá.

Sok biztató bókra vigasztalá-
sokra

nékem bent lelkét adá.

Mert mellettem forgot, noha
nem látátok,

az Vrnak bent Angyala.

Czaczogo nyelvemmel édes
beszédekkel,

Hogy nem kezdék bóllani.

Két kezeczkemmel lám édes
nyakadot

Kezdém hozzáim kapezolni

De nem vihettelek ez nagy dű-
czösségre

az bent Istent diczirni.

Zengedező jay bót, gyázt, so-
morufágot

értem ne czelekédgyél.

D 5

Mert

HALOTTAS

Mert nagy dűczösségben An-
gyali örömben

engemet ereztetél.

Ez nagy vigáffágra, fenyves pa-
lotára

teis hát igyekezzél.

Vay ha most látnátok inkább
gyönyörkednék

őmeitek én bennem.

Hogy sem ez világon mikor ja-
czodoztam

előttetek ez testben.

Mert nem felek immár semmi
faydalomtól

halál sincz ez életben.

Nem feletkeztem el te rólladis
hidgyed

én édes kedves nényem.

Mert ki muláalomnak utólsó o-
ráján

felölled értekeztem.

Kér

PRAEDIKATIO;

Két kis arvaidnak jó egessege-
ket

meg áckoris örvendém.

Az Attya Istennek büséges ál-
dása

ballyon hát mint réátok.

Edes kedves nényem bép Vrfi
társaim,

Isten légyen hozzatok.

Az mit életemben vétettem ti-
néktek

immár meg boczáffátok.

Nem futkozok immár köztö-
tök örömmel

kedves udvarónk népe.

Nem vihettem vighez sok fo-
gadásimat,

kit mondottam ez testben.

Mert hobbu életem lében ez vi-
lágon

igy vólt nálam rendelve.

Megh

Megh boczássátok hát **fi**vetek
boşuját

kérlek felejczétek el.

Es az Vr Istennek tellyes élete-
tekben

şólgállatok şentşeggel.

Az örög életben hidgyetek bi-
zonnyal

megh fizetnek böşeggel.

Senki şépségében şép oltózeté-
ben

közzületek ne bizzik.

Sem kazdaglágában világi fok
jokhoz

bátor ne rakagazkodgyék.

Tekinczetek engem şemlye-
tek teltem

nibe miképpen járék.

Engemis şépséggel és ékes ter-
mettel

fokan diczérnek vala.

Szép

Szép öltözöttekkel fris kazdag
élettel

más meg nem halathata.

De az farga halál nagy kegyet-
lenképpen

lásd mint el şomoritá.

Buzgo remenséggel tística igaz
hittel

bizatok hát Istenben.

Hogy hóltotok után nagy di-
czösségesen

jöhessetek az menyben.

Az kit adgyon tinéktek Isten
örökké mondgyuk, Amen.

CONCIO

super exequias

SPECTA-
BILIS AC MAGNIFICI
DOMINI, DN. FRANCISCI
NYARI de Bedegh, diem su-
um vitalem parca sevientie Wa-
ranoviae terminantis, Anno Do-
mini, 1622. Septembr. die 1. & 9. Octobr.
Varda honorifice sepulti, Anno aetatis suae XI.
in itinere Helmecini à Pastore eiusdem
loci S. R. K. hora octava matutina
habita.

HSZEGENY
igye fogyot, s-kü-
löm külöm fele sok nyo-
morúsághoknak törvé-
nyében bē merül, édes
nemzeiünket, sórnyű ki-
bészés

HALOTTAS

besélhetetlen éhséggel, s keserű mérghes
dógh halállal, csak nem sinitén el pusztító
s megh emézió, ezer, hat száz, huszon két
Éstendő: Sok édes Anyáknak, Anyák-
nak semély válogatás nélkül, süveket meg
sonnyazió, s kedves virágokat meg her-
vazió 1 6 2 2. Éstendő.

Bezzeg nagy somoru emlékezetre mélo-
tó Estendő lől minden féle rendeknek oh
keserves siralommal tellyes ezer hat száz
huszon két Éstendő.

Melyben az Vr az ő igazságos ítélési-
ből sok külömb külömb féle álnokságos
vétkesek akárván látogatni, az mi nemze-
tünknek, hogy az testi vak-merő bátor-
ságban él ne merülne, és ő tölle el ne szakad-
ná, el boczára amaz ő déél zínbon röpülő
Dógh hálálnak mérges nijaival lövöldö-
ző haragos Angyalát, ki az mi édes Orsá-
gunknak minden Tartományin, Várasin,
Faluin által menvén, keserves izy sockal
tölte bé minden helyeket, s ez mi segény
lakó helyünket is, el vévén ez kiczin helyes
ezkeből nyolczad fél százal többet s
minden rendbeliek között pedig az ked-
veseket s az gyönyörűsegeket.

De oh ha az Vrnak ugy tezet hogy
minket városunkkal jó életre ug meg kefe-
riczen akar csak ez egy házon boczánya
vala

PRAEDIKATIO.

vala által keserűség nélkül az ő haragos
Angyalát, kedvezvén ez eggyetlen egy idő
reménységű gyönyörűséges virágh bálnak.
De mivel ez nem történeiből, hanem az
Vr akarattából lőt, mit mondhatunk
mi, kik az Isten lelkének aiándékával fel-
ékesitet igaz kereszténynek vagyunk, egye-
bet, hanem az sents Iob Patriarchával csak
azi: *Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut*
Domino placuit, ita factum est: Sit nomen Do-
mini benedictum. S mivel penig ugy kel-
let lenni az mint az Vrnak tezet.

1 78.
Iob. 7.
Iob. 13.

Tekintetes, Nagyságos, Ne-
mes, Nemzetes Vraim és Abbonij, Tis-
teletes sents Corona, böczülletes, vitézlő,
és közönleges környül álló sokaságh, mi-
nek elötte ez mi előünk somoru fekete
gyábszal bé borított on koporsóban fe-
küvő Vr fiat, az jó emlékezeti, Tekéntes
tes és Nagyságos Bedeghij **NYARÉ**
FERENCZET, ebből az ő életében
minden jószághi közöt, kedvesebb jószág-
ból fel vévén, az ő rendelt tisztességhe-
s te-
meiő helyére késérnök. Annak elötte ez
somorván megh hervadó virágh bálnak
állapattához, illendő materiát vévele
Nagyságok, s ti Kegyelmelek elöt rövid
tanúságunkra, az sents Péter Apostolnak
E
alfo

első levelének első részéből az 24. versből,
ahól így áll az Szent Péter, s mond:

Pet: 1. 24, 25.
Omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus ut flos fœni: Exaruit fœnum & flos ejus decidit: Verbum autem Domini manet in æternum. Az az.

Mert minden test olyan mint az fű, és minden ő diczõ-jege mint az fűnek virága, megfárad az fű; és annak virága el hül: De az Vrnak beféde meg marad örökké?

MEly igen romlando, változando, és hertelen el mulando legyen az Isten képére teremtet emberi nemzetiségnek ez világi életének állapata, megterzik az pogany bölczyek irásbólis, (kikről én mostan semmit nem szóllok) de kiválképpen az Szent irásból; hozott az Szent Atyák, Prophéták, és Apostolok sok külömb külömbféle mulando dolgokhoz, hasonlítanak az embernek életet.
 David

David és Esaiás azzí mondgyák, Homo *Pfal 130*
 & vita hominis nihil. Az az: Az ember *v. 7.*
 és az embernek élete semmi. *144 v 4*

Job: Vita hominis transit sicut umbra. *Esa. 40.*
Job. 8.

Az embernek élete el mulik mint az arnyék.

David és Job másut félhöz hasonlítja. *Pfal 78.*
 Sőt az begény Job ugyan maga felől hark *Job. 7.*
 harza mit mond. *Job. 13. v. ultimo.*

Quasi cadaver putrefactum consumendus sum, quasi vestimentum quod comeditur à tinea. *Job. 13.*
 Az az:

En mint egy rothar állat megh emésztetem és mint az ruha mellyet az moly megéfen.

Ezen kívül néhöl fűthöz, néhöl pará- *Pf. 102.*
 hoz, néhöl álomhoz, néhöl gyorsan futó *Iac. 4.*
 követhez, pallya futóhoz, könnyen *Job. 9.*
 folyo háiokhoz, ételre röpülő kefélyök- *v. 25. 26*
 hoz, és ki győzni elő fámlálni, nőlnak, madarnak hationak nyomához; Néhöl pedig vízi buborikhoz amaz Pannonius verse szerint.

Quam citò bullata pluvius tumor interit unde.

Tam postrema citò cuilibet hora venit. az azzí

Mint amaz zappr elsőben való vízi buborik mely hertelenséggel el mulik, oly hertelen el iő az embereknek életeknek utolsó órája.

HALOTTAS

Szent David pedig Pſal. 102. és 103.

Fűhöz és virágokhoz hasonlítja :

Nem okánélkül pediglen, mert őne
 Ef. 4° nön maga az felsőges Istenis azt paranc-
 zollja Esaiásnak, hogy kiálczon 40. ca-
 pite, mellyet midőn meg kérd az Prophe-
 ta, mit kiálczon, megh felel ő neki, azt
 mondgya: *Omnis caro foenum et omnis gloria
 eius tanquam flos agri*: Ezt kiálcz, ugy
 mond; Minden test sēna és minden ő dū-
 czőssége mint az mezei virág, &c.

Az mely Esaiás irásából Péter Apo-
 stolis vőtte ez igijket, mellyeket rövid ma-
 gyarázatra és tanuságunkra fel vőnünk.

Sommája ez igiknek ez.

Ez első Caputban az sēnt Péter Apo-
 stol az sēgény iővevényeknek, kik el sēle-
 hettenek vala Pontusban, Galariában,
 Cappadociában, Asiában &c. az Istene-
 nek kegyelmét aianlya az Christusban, es
 inu őket kegyes Isteni felelemben való
 sēnt éleire, Anyafiu sēnt sēreire, az
 Christusban való igaz hűnek fel őltözés-
 sere, ez világhnak megh utállására, &c.
 melynek itt ez igikben okait adgya.

Mert, ugy mond, ez világh el mulik,
 és minden olyan mint az sēna, és minde-
 den

PRAEDIKATIO.

den ő dūczőssége mint az virágh, &c. De
 az Istennek igije örökké meg marad.

Két rései vadnak.

Az első réseben az Apostol romlandó,
 és alhatatlan állapotját mutatja megh
 minden testnek, hasonlóságot vévén az
 fűről, és annak virágáról.

Az másodikban, az Isten igijének ő-
 rökké állandóságát aianlya és comen-
 dálja.

Mi az időnek alkotmányáért az us-
 zolsó résről csak egy, avagy két sōval sōl-
 ván, kivált-képpen és bővebben csak az
 első résről sōllyunk, illyen sēp rendel:

- I. Azt lássuk meg: Mit érczen
 itt az Apostol az Testen?
- II. Az Testet miért hasonlítja
 az fűhöz, és az Testnek dū-
 czősségét az virághoz.
- III. Miczoda Vsusa, hasna, lé-
 sen ennek ez tudománnak?

Ezekről sōllok, az kinek halgatására,
 tanulására és meg tartására segellyen min-
 den

ket az mi kegyelmes Atyánk Istenünk, be-
relmes fiáért az Vr Iesus Christuséért Szent
Lelkével, Amen.

Az mi az elsőföt illeti.

Megh különbözterik itt ez helyen az
test, minden egyébféle állatoknak vadak-
nak, és madaraknak húsközl, testeköl,
mellyel az emberek, és egyébféle vadak,
madarak élnek. És érti az Péter Apostol
itt az TESTEN az embereket, megh
tanulván ezi Péter az Istennek Szent Lelké-
től, az Joel Propheta írásának magyará-
zatyából Pünköst napian, midön magár
és az ő Apostol társait, néme'y embereke-
nek hamis vélekedések alól fel menti, és
azi mondá, hogy az mi állólanának nem
réfeghséghből volna, hanem az Istennek
amaz mondása tellyeseder bé: Ki öniök
az én testemből minden testre, az az, min-
den emberekre, &c.

Szent Pál is él ez állásnak módgyával:

Rom. 5. Ex operibus legis, non iustificabitur omnis caro.
Az Törvének czelekedeti által nem
idvözülhet egy Test is, az az, egy emberis.

Syrach is cap 14. v. 18. így
37. 14. áll: Minden Test mint az ruha megh
árvul, mert ez, ez világh teremteléséről fogó
ya való rendelés: általlyába meghalza.

De

De miért hozunk iób bizonylághot ere-
re, holot az Istennek lelke önnön magha
magyarázza ezi így: Esa: 40. Verè ergò
populus est foenum, id est, tanquam foenum.
Bizonyára az nép az féna, az az, olyan
mint az féna.

Igy azért immár értjük hogy az ember
az Test. Lássuk immár másodszor.

II. Miért hasonlittatik az em- ber az féna fűhöz?

Azért egy szóval, mert ha mind az
kettőnek az Főnek tudni illik, és az em-
bernek fedeti, főrző okát, és állapotját
megh vizsgállyuk, könnyen esünkben ves-
hejük, hogy lép hasonlítósságok va-
gyon egy máshoz.

Eredetet vében az féna fű az földből, Origo
az pasirból, mely nagy lép gyengen nő ki foeni.
az ő idejében.

Igy az mi első Atyánk Adam az föld-
ből von eredetet.

Ha pedig főrző okáról gondolko- Author
dunk, az föld nem ő maga absq; providen-
tia divina, Istennek gondgya viselése nél-
kül teremte az fűvet, hanem az Isten pa-
ranczolatyából.

Megh írta ezi az Moyses Gen 1. v. 11. Gen. 1.
Mikor az Isten az teremtelésben az vize-
ket

HJALOTTAS

ket az föld sáraztól el oslatá az vizeket tengernek, és az sáraz földnek nevezi, és az mondá: *Germinet terra herbam virentem, & facientem semen.* Terempczen az föld zöldellő füvet, és gyümölcsözőt.

Igy az embert is, nem ő maghában producála az föld, hanem az Isten formálá az földből az ő képeire Adamot, Adamnak czonyából Évát, ezi paranczolásán nekik: Immár szaporodgyatok, nevedgyetek, és ez féles földet mind bé tölczétek.

Ha pedig állapotját meg hanyod, veted, hasonló az ember az fűhöz.

Láttuk tavaszi időben az fűvek minden rendbéliék, hől eggők, hől máfik, s ki éléb, ki utól, az földből nagy szép gyengén kezdenek czirazni, ki iönni, lassan lassan, fellyeb fellyeb nevedni, magokat külömb külömbféle formában és színben változtatni, gyönyörűséges szagokkal illatozni, és az embereket eggők az másfiktől közzülök, szép ségével, hasznáival és iö illatával fellyeb gyönyörkönteni, végezetre viraghozni, és iö izű gyümölcsöt teremteni.

Igy

PRAEDIKATIO. 7

Igy az embereket is láttuk az Istennek rendeléséből, ki éléb, ki utól az ő Anyoknak méhéből nagy szép gyengén születenni, lassan lassan, fellyeb fellyeb nevedni, külömb külömbféle állapataiban, és erkölcsében változni, sok szép iö séghosszelekedetekkel, ugminti, eszel, elmével, okossággal, bölcseséggel, serénységgel, engedelmeséggel, kegyességgel, iö igyekezettel, &c. az ő édes Anyok, Annyok, kedves Anyokfiak, főt idegenek előtt is, illatozni, fénteni, iöndökleni, és eggők az másfiktől magát fellyeb fellyeb szeretetni, viragozni, és Istennek iö izű gyümölcsöt teremteni.

Másodszor, az fűveknek ninczen semmi bizonyos megh maradando állapataik. Az napnak hőségétől bánatattal nappal, éjtel az hőlnek árthatmas hidegh nedvessege bánia. Az meleg helyektől, és az hidegh deér sélektől ide sötova hatoghattal, zápor és legh effőktől, Emberektől és mindenféle állatoktól mind az földig le tapottal, szaggattal, le vágattal. Igy az embernek ez világban való életének semmi bizonyos állandó s megh maradandó állapata sötora ninczen, mint ennek igazságáról bizonyoslagot tésen amaz világ példáiára megh

F 5

erős-

HÁLOTTAS

Job. 14. erősítet, győzedelmes IOB vitéz,
 7. 1. 2. mikor így szól: *Homo natus de muliere, bre-
 vi vivens tempore, &c.* Az Asszony állattól
 születet ember, kevés ideig élén, sok
 nyomorúságokkal tellyesedik bé, mint az
 virág ugy iű ki, és el mezeretik. Es el fut
 mint az arnyék, és nem áthat meg, nevezi
 rehat bizonyára az embernek megh ma-
 radandó állapotját sorfat, hanem sokszor
 az nyomorúságoknak beszéléséről mind az
 földig lé tapottainak.

XII. Harmadsor következik az is sokszor,
 hogy az Fűvek, Plánták, noha mind az
 földig ugy le tapottainak külön külön
 féle béleknek, vizeknek nagy ereiktől,
 hogy senkinek semmi reménsege azok fe-
 lől immár nem lehetne; De még is gya-
 korta oly kedves, és gyönyörűséges idő éri,
 hogy az ő feiüket ismét fel emelik, megh
 ujjulnak, megh virágoznak, és gyümölczős
 terempenek.

Igy az emberek is sok rendbéli nyava-
 lyákból, az Istennek vidamító, minden
 megh alolth síveket megh gyógyító, kegyelo-
 me raytok fel derűlven, feiüket begények
 fel emelik, megh vigasztalásnak, és virá-
 goznak az Istennek síne, tekinteti előtt,
 kegyes, Istenes álelet élven tellyes életek-
 ben, és így az Istennek iő izű gyümölczős

tc-

PRAEDIKATIO.

terempenek az ő tehersegek szeréni.

Ide való ez is: Miképpen hogy az
 fűveknek mind az feletté való hűség,
 és mind az feletté való nedvesség egy a-
 ránt ártalmas.

Az Hűség, mert az fűvek megh bős-
 rulván, nem nevedhetnek, és gyümöl-
 czős nem terempenek.

Az Nedvesség, mert ha az feletté
 való, az fűvek nagy hertelenséggel fel ne-
 vedvén, virághzása előtt, vagy sinitén
 virághában nagy kövérsege miatt össze
 molván megh rothad és gyümölczős nem
 terempen, ha mi kevés gyümölczős hoz-
 is, alkalmatlan.

Igy az embereknek is mind az nya-
 valya, nyomorúság, (mert az hűségem
 azt érteuerik) és mind az nedvesség, az
 az, az testi gyönyörűség ártalmas amas-
 vers szeréni:

Luxuriant animi rebus plerunq; secundis.

Nec facile est aqua commoda mente pati.
 Ezekhez ha időnk volna réa sok példák-
 kal megh erősítheinénk.

Végezetre, hogy minden állapotán
 az fűveknek elő ne bámlallyam, el iő az
 idő, hogy végtére is, avagy terméset szer-
 éni megh aggonak, korová lesnek, vagy
 az kabás őket az ő kabáival minden való-

gatás-

gatósnélkül le kassálya, s-mint lében dolga. mindgyáraft megh hervad, és egy kínzín idő alatt úgy meg sarad, hogy tellyesleggel porra lében és ekképpen az fűből séné, az sénéből por lében, neve is el változik, minden előbbi ékessége, jó illatozása semmivé lében, és végezetre is az mely földből vetettet, azon földé lében.

Illyen az embereknek is az ő utolsó állapotok, sorok, akár mint, akár még dig illyenek ugyan nem álharnak megh, ha nem el iövén az könyörületlen halál az ő éles kassáival, semely valogatósnélkül mind felső, alsó renden valókat véneket, iffiakat, gyermekeket egy aránt le kassal.

Mint megh hervadnak mindgyáraft, s-mint meg rutulnak akár mely tekintetes személyek is, minden ő ékessége, s-jó illatozó gyönyörűségek dögge, bűdösséggé változik, annijra, hogy végre ingyen nem embernek, hanem pornak, hamusnak mondatik, és az mely földből vetettet, végre is azon földé lében.

Mondhatnád: Elégge megerttettem, az ember miért hasonlittatik Fűhöz. Akarom azt is megh tudni az embernek diczõ

diczõségét miért hasonlittya az Apostol az fűnek virágához?

Virághoz hasonlittatik az embernek ez világi életének diczõsége is nem mód nélkül.

1. Mert ved esedben keresztény ember: Micsoda az mezei virágoknak is vannak ideien séb, kedveseb, gyönyörűsegeseb az embereknel, kiket az Isten úgy ruhazot fel, hogy meg Salamon is minden ő diczõségével sem féltet úgy, mint az mezei virágoczkák közül eggyk, az mint ő maga idvözitõnk errõl bizonylagot lében Matth. 6.

Mely gyönyörűségek ezek tekintetre; mely kedvesek illatozásra, ugyan megh uyitnyák embernek feiek veleieris jó illatozásokkal: Ezekbõl sokianak az sűzek kosborokat kötni, az iffiak feiket vele ékesíteni, az emberek kezekben czomoban kötven sokrák viselni; Sõt házokban jó illatozóért ablakon, ablakokon, sokrák tartani, &c.

Igy micsoda lehet kedveseb, gyönyörűsegeseb az olyan embernel, az ki az ő gyermekiségében, fel serdult állapotában, sép iffiuságában úgy zöldellik, úgy ünnöklik, úgy virágzik, hogy ő felõle minde

denek

denek oly jó reménységben vadnak, hogy az Isten Anyaszentegyházának igaz tagya, annak élő segítője, gyamolitoria, őrizője, az Isten paranczolatjának ólalmazója, közönségei békelegnek meg maradására ügyekező, háziá szerető, Isten-felő Anya, Anya s nemzetiége bőczűlő, jó erkölcsű, s minden jószágos czelekedetével virágzó.

Effeléken, nem csak az Anyák és Anyák, hanem még az idegenek is gyönyörködnek, nem különben mint az jó illatu virágokban: Ha pedig az jó reménységnek be tellyéfedeségh lányak vala, mely iffiuban annálval ki befélhetetlen effele virágh ballakban való öröm és vígaágh.

De mihezt ezféle jó illatu virágok le saggatának, vagy az meleg fél megh fuvállya öker; Nézd megh minden ó gyönyörűségek, szépsegek, jó illatnyok, mely hértelen el változnak, ugy annálra, hogy nem fokkára az ember kezéből is ki veti, hazából is ki veteti, mert el változik minden ó elébbi gyönyörűsége, s kedves illatnya.

Igy az emberek, s kedves szép iffiak, s jó reménsegű gyenge szép gyermekek, mely orában megh halnak, ihón mint megh rutulnak, meg benyvednek, és olyanekká
lésznek

lésznek mint az meg rothad bűdös dög, Iob. 12.
el változik minden ó elébbi szépsegek, kedvessegek, annálra, hogy, az kiben annak előtte megh idegeneknek is kedves gyönyörűségek vóli, megh édes Anyák, anyák nem benvedherik lááfokat, hanem az koporsóban rétetnek, be segezete nek, véghe nagy keserűséggel az földben rétetnek és egy bóm pillantásban, minden ó diczősegek, mint az virágh az képpen el hullanak, s mulnak, és el her vadnak.

Ez hasonlatosságoknak igazsághát valamint mi nekünk itt bent Peter Apostol praedikallya, az Isten Esaiásnak általa ki-áltattya, az naponként való experientiak akképpen erősitik.

Sőt ihón ez orában az Tekéntetes és Nagyságos Wardai KATA ABBONNAK szép vénsege nek gyönyörűséges onokaia,

az Tekéntetes és Nagyságos
 Bedegi Nyari Istvánnak; Mo-
 stan az mi kegyelmes Vrunk-
 nak az Felféges BETTHLEN
 GABORNAK, az Romai Szent
 Imperiomnak és Erdély Ország-
 gának Fejedelmének, &c. Tan-
 naczosának, Fő Hop Mesteré-
 nek, Kallo várának fő Kapitány-
 nyának, és Szabolcz vármé-
 gyének fő Ispánjának; és az Te-
 kéntetes, és Nagyságos Telegdi
 Anna asszonynak, egyetlen egy
 megh hervadot ferelmes virág
 bállok az Tekéntetes, Nagysá-
 gos Bedegi Nyari Ferencz pra-
 dikallya. Ki az ő édes szép Atyá-
 nak Anyának, szép nemzetiségé-
 nek tekintetek előtt az ő virág-
 zo életében minden jó illatu vi-
 rágoknál, aranynál, sőt akar
 mely

Talám te az te szívemben hízeltedő én ma-
 gadnak, találtat valamit állandobbat az te
 élelednek diczösségében?

An Sa-
 pientiā.

Az bölcseséget véledé?

Halhatza mint mond Salamon: Fore-
 ditottam én az én szememet, és elmémet
 mind azoknak vizsgálására, és bölcsen va-
 ló tudakozására, mellyek lésnek az Egh
 alai; Sed & hic flos Evanius.

Okát mondgya, mert, ugy mond nem
 lésen örök emlékezeten, sem az ebes,
 sem az ebtelen, hanem idővel mindenek
 feledékénységben iútnak. Menő böl-
 cziek, tudosok, tanácsosok vóltanak, el-
 multanak, és megh emlékezeteiké megh
 sűnt.

Talám az gyönyörűséget mondanád?

An vo-
 luptatē.

Vgyan azon bölcz Király arrólis azt
 mondgya: Valamit kívánnak vala az én
 szemem, megh nem fogtam azoktól azo-
 kat; Meg sem tartoztatam az én szívemet
 semmi vigasságtól, &c. azonközben te-
 kintek minden en czelekedetemre imé pe-
 dig ezek mind héiában valóság, és lélek-
 nek győrelme.

Ecccl. 2
 v. 13.

An Sa-
pientiã. Az gazdagfágot gondolodé?

Felette igen ragazkodnak ehez az em-
berek: De menji bizhassál, ehezis sene
Iacobi Apokstol megh tanis. Az Gazdag
ugy mond, diczekedgyék az ő alazatos-
ságában, mert el mulik mint az fűnek virá-
ga: Mert miképpen, mikor az nap
nagy hűséggel fel támad, meg szárad az fű
és annak virága el hül, és az ő szepteké-
rető ékeffége el vész: Azonképpen az
kazdagh emberis az ő uraiban megh her-
vad.

Az kazdagfág nem használ az Isten has-
ragyának napián, de az igazság megh has-
badit az haláltól: Mit használa vallyon a-
maz gazdagnak az ő gazdadfága, ha csak
egy csep viznek is sereit nem teheré.

An honores & dignitatem?

Miczoda lehet méltóságosabb az az
Fejedelemségnél, s Kiralji méltóságnál:
De ezekis mint az fű meg száradnak, mint
az virág el hullanak, mihelt az Iehovának
széle meg fuvállyá öket.

Augustus az ő életét iatéknek mondotta.
Severus minden vóltom semmit nem
használt énnekem, &c.

Mon-

Mondom mit mondhat-
nál többet?

Az Birodalmak nem állandok, val-
lyon az Babilloniai birodalom nem sene-
lik valaé Nebucadnézár idejében de min-
den viragzása el hullá azon éjél, mellyen
Boldisar Király meg öleik.

Dan. 5.

Az Persiai és Görög birodalom hason-
latos képpen iara seaz többinek dolga
mint kővekezzék?

Summa, minden test séné, és minden
ő diczössége mint az virág.

Hazna Vsusa ez tudoman-
nak, holot mind ezek ekkép-
pen vadnak;

Vsusa

Első Vsusa ez tudománnak.

Ez világot és minden ez világyakat
utállunk megh; seaz mennyei és az men-
nyieket keresni és sereini tanullyuk
Ratio. Mert ez világh el mulik, és valami
ez világon vagyon, az mi allandó örök se-
günk pedigh az Egekben vagyon, kinek
neve Aeterna lux, aeterna vita, aeternum gau-
dium. az az: örökke való világosságh,
örökké való élet, örökke való öröm.

G 3

Theo-

HALOTTAS

Theodosius Imperator felől aзи mondta
senti Ambrus Doctor, hogy iobbet dic-
czekedtet ő abban, hogy az anyaentegy-
háznak igaz tagya, az menyeknek orszá-
gának örökös, hogy sem mini Imperatoro-
ságában fejedelemségében.

Mi is abban diczekedgyünk hát inkább
hogy az mi nyerünk is fel vagy on írva
az Égekben az élőknek könyvében, hol az
örökké zöldelleni, virágzani és gyümöl-
czőzni fogunk, és az mi leveleink soha ő-
rökké el nem hullanak.

Ne diczekedgyék hát senki az bölcses-
ségben, ne az gyönyörűségben, gazdaga-
ságban, méltóságban, szép termekben,
birodalmakban, mert az ember mint az
virágh úgy nő ki, és ki vagarratik. Job. 14.

Második Vssusa ez tudo- mannak :

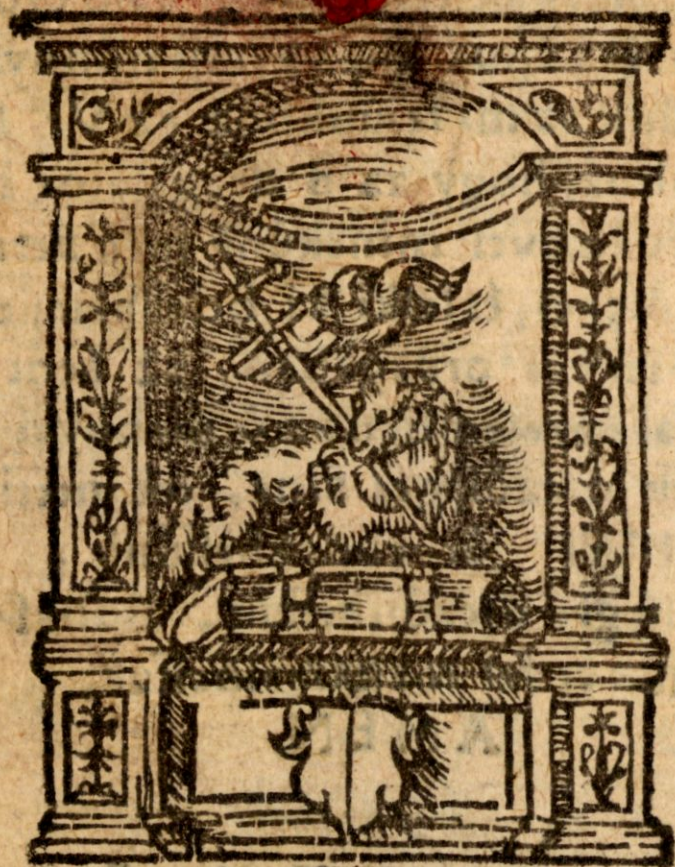
Nem kel minékünk felelőbb sirankoz-
nunk, s bánkodnunk azokon az kiket az
halál szép virágzó állapotokban el víven
ellölünk, oka, mert minden test béna, az
az, az halandóságának egyenlő iörvénye
az vettetenek mind az vénnek, mind az
ifjak, s mind az gyermekek: Nem idő
nap előt való halállal halnak hát megh ez
fele

PRAEDIKATIO.

fele szép virágok is, mikor megh halnak,
hanem az ő idelekben, mert ő is bűnösök,
az mely bűnnek szolgáló ő nekik is megh
kel költségek, mely ő nekik semmit nem
árt, hanem sőt inkább ez síralomnak vö-
gyéből, amaz felül megh minden örök vi-
lágosságra, örök életre, örökké való öröme-
re által ut és kapu, ahová mi is minnyáian
igyekezünk az mi feiünkhöz az Vr Iesus
Christushoz, hogy az ő dragalatos halá-
lának érdemével minékünk meg szerzes-
tet, diczősége, és lelki ki beszélhetetlen ör-
ómmel teljes országában, az senti An-
gyalokkal egyetemben az ő mennyei senti
Anyának diczősége sine, tekinteti előt
véghnélkül örvendezhesünk, és
ő felségét diczőithessük, aldhaf-
suk és fel magaztathassuk,
AMÉN.

Stephanus K. Kaposi p. t.
Pastor Helmeiensis.

IN CONCIONEM,
REVERENDI AC CLA-
RISSIMI VIRI, IOHAN-
NIS MISKOCI, Fu-
nebralem.

AD LACRVMANTES
ob obitum, Spectabilis ac Ma-
gnifici Dñi. FRANCISCI
NYARI.

Flete s̄j modicè Natorum fata
Parentes
Causa novæ vitæ mors solet esse
bona.

FRANCISCI imprimis qui Nja-
ri, fata doletis
Vos nimias lacrymas ponere ab-
ere decet.

*Criminis is etenim non magna mo-
le gravatus*

*Hinc abiit, scandens, quæ sine
labe lota.*

MISKOLCZI docto hæc docet ut
sermone IOHANNES,
Suspicit VYLA KII quem sa-
cro turba soli.

*Assidue hunc igitur fida vos volui-
te dextra,
Ut luctus vestros temperet at-
que vetet.*

Gregorius Vaczi.

AZ

PRAEDICATIO

**AZ BOL-
CZESE GHRÖL
IROT KÖNVNEK NE-
GYEDIK RESZEBÖL AZ
tizen negyedik verséből.**

Textus.

Mert tetzet az Vrnak az ő
lelke, annak-okáért siette őtet
ki ragadni az gonozságnak kö-
zepiből.

**HOGY SENKI
AZ HALALNAK
birodalmától nem
fabados, és hogy**

az

az halál minden testnek ura legyen az Dávid bizonyítva az Salamonnal halálakor való beszélgetésben mikor azzal mondá:

5. Reg. En el megyek az minden testnek utára.

20 V. 2. Mely mondalában meg mutatva David, hogy minden ez világra föltett embernek által kellene mennie az halálnak

után, akár minemű rendben, állapokban, és méltóságban helyhezvételük volnának is

az mint ezt az Istennek amaz O törvényes is kiáltva: Por vagy, és porrá kell lenned.

Gen. 3. Erről az útról emlékezik az Pogány Poetái:

Poetái:

Horat. Lib 1. Od. 28. *Omnes manet vna nox,
Et calcanda semel via lethi.*

Mindenek által kel menny az halálnak után. Midőn penigh sokan az emberek között látják az gyermekeket és az iffiakot meg halni, azoknak halálokot, érelen halálnak sokiak mondani: ezért külömb külömb fele okait sokiak keresni az iffiaknak halálokoknak emberi okosságokat követvén. Innen vagyon, hogy némelyek állatnak az czillagoknak írásában, sokan az testnek complexiójában, sokan ísmer az ételnek módgyában.

De mi ha erről helyesen Istenesen gondolkodunk, az írást meg tekentyük, fel találjuk, hogy az iffiaknak halálokoknak

oka

oka (miképpen az öreg emberekének is) ninczen sem az testnek complexiójában, sem az czillagoknak írásában, sem az ételnek módgyában, hanem az Istennek idő terzésében, iánáczában, és akarattjában, az mint ez csak az el olvasó sámor igékből is ki terzik.

Mely igékben summa ferént tanít az bölcz az Istenfelő öreg embereknek halálokokról: Avagy penigh az Istenfelő, keresztien emberek magzattjoknak idő nap előtt való ki mulásokról.

Mi annakokáért mostan az Vrnak segítségé velőnk lévén, hadgyuk békét az öreg embereknek állapotoknak: hanem lássuk meg az iól indult gyermeki állapotban lévőeknek hamarlagos halálokoknak okait:

Két dologról bollyunk ez néhány igéknek magyarázattyában.

I. Mi oka annak, hogy Isten az Atyák, Anyák előtt jól indult magzattjokat el vebi.

II. Miczoda vigasztalások lehet magzattjoknak halálokból

HALOTTAS

lokából vött somoruságok-
ban az bűleknek.

A Z E L S Ő R Ő L.

AZ természetnek okosságának közönfő-
ges rendi ellen való dolognak lázlik,
hogy embernek magzata hallyon megh
bűleie előtt, holot az kik idővel elsőbbek
azok tartoznának az természetnek adossá-
gát meg adni. De ennek bizonyos okai
vadnak.

Első ok nez önnön magára
az Istenre.

Második az magzatokra.
Harmadik az bűlekre.

E L S Ő O K.

Miert czelekezi az Isten önnön magáért?

MEGH felel erre itt az bölcz, mikor
azt mondgya, hogy az Vrnak tetzet
az ő lelke, minekokért nem akarta itt ez
czalárd világban tovább győireni, hanem
az ő lelkét ki akarta vinni ez testből, k mos-
lékából, el választani az bűnösöktől, és az
idvő

P R A E D I K A T I O.

idvözült hivekkel, Patriarkálkkal, Mariya-
romokkal, Angyalokkal, és minden benn-
tekkal egyesheni, Innen mondá az
Iobis: *Sicut Domino placuit, ita factum est:*
Az mint az Vrnak tetzet, úgy lőtt az dos
log: Erről szól az Cyprianus Doctoris:
*Hoc est placuisse in conspectu Dei, de hac con-
tagione seculi meruisse transferri.* Ez az
Istennek tetzése, hogy ez világi moslék, és
ragado betegség közzül által vigye az hi-
veket az életre.

Mindeneknek egyaránt Isten adgya az
életet, senki azt sem eléb, sem hátráb le Iob. 34.
nem teheti, hanem az mikor neki tetzik.
ő samlállya az életnek napián oráit, mikor
az ő tőle rendeltetett ora el idő, kinek kinek
meg kel adni az ő lelkét, sőt senki az Isten-
nek követével az halállal kötezt nem tehet. Psal. 92.
Ezért monda Davidis: Te kezedben vad- 16.
nak az én életemnek napiái, és az ő aka- Prov. 19.
ranyának, tanácának örökké megh kel Elz. 46.
maradni. Erről emlékezik az Danielis: Daniel.
Az Isten az ő akarattya szerént czelekezik 32.
az égnek seregében, és ez földön lakozók
közzül, és ninczen az ki az ő kezeit megh
bánczia, és mondgya ő neki mit czeleked-
tél? Ez tehát ennek is az oka miért bű-
lított az Isten ezt az bűp és kedves virágh
bálat, az tekéntet és Nagyságos Nyarú
Feren

HALOTTAS

Ferenczet is, az ő bűlei előtt, hogy Isten
nél kedves volt, és Isten magával akarja,
hogy legyen, mivel hogy szerette őtet.
Miképpen azért, hogy az bép virág ad-
digh kedves migh fel ki nylásban va-
gyon, igh ő is addigh volt kedves és kelle-
metes, migh ideivel az bűnt nem fokas-
ította. Noha kevés ideigh élis, mind-
azonáltal eleget élt, ha bűntén gyermeki ál-
lapáttyában holt is meg; Mert nem azok
mondattanak sokat élni az kik nyolcz-
ván, avagy kilenczven Éstendőkigh él-
nek, hanem az kik iól, és az Isteni ismer-
ték.

Esmerte penigh ez rekéntetes Vr fiús,
ugy mint ki Isten felő, keresztényen Anyától,
Anyától bűletet ez világra, Isteni felelem-
ben, keresztényeni életben neveltetet, az ő
gyenge állapotja után penigh az tisztel-
seges tudományoknak tanulásában tanító
Mester által tanítátori, melyben végigh
meg is maradot. Méltán mondhattuk
azért felőle is, hogy, megh érte az ő életé-
nek elégseges idejét, ezért méltán is tisztet
Istennek az ő lelke.

Mit tanuljunk innen?

Az Isteniől vagy az életnek mind
hosszabbítása, s mind rövidítése, az élet
és

PRAEDIKATIO.

és az halál, az mint az bölcsis ből: *Te Sap. 16.*
mint az élettel, s mind az halállal bír. *13.*
Senki annakokáért az Istennek tisztése ki- *Sirach.*
vül meg nem hal: Mert hogy ha egy hit- *11. 14.*
ván haionk bálára, és verebeczkére gond-
gya vagyon, menjvel inkább az mi éle-
tünkre és hálálonkra; ő az, az ki azt
mondgya: *Morieris*, Megh haló; ő az,
az ki azt paranczolja, hogy, az földben
terienek az embernek fiai.

Ahol igen tévelygenek azok, kik mind
életeknek, s mind hálaloknak oráinak
határt vernek, és az Isteniől hálalokra ren-
deltetet orát el akariák kerülni; Mi né-
műek az dőgh halál előt furo emberek,
ugy mint, kik az Istennek el végezet tan-
náczái, s megh határozot decretomái la-
bok alá tapodgyák.

Miképpen?

I. Mert az dőgh halálát kerülő em-
berek hasonlok amaz engedetlen, és bű-
leiktől el faizot el hasonlot gyermekek-
hez, kik az ő anyoknak ostorát, suhogatá-
sát, kerülik; Igy ő is az Istennek ostorát
minémű az dőghalál.

II. Mert ez illyen emberek hűtők-
ben igen gyarlók és erőtelenek, ugy mint,

H

kik

HALOTTA S

kik az Istennek gondgya viseléseit ragad-
gyák, vélvén, hogy az dög halál ok nélkül
urálkodnék, és azt az Isten nem igazgat-
na, maga az, az Istennek keze, fegyvere,
vesztője, és nyíja, az mint az írásnak ren-
déből megh terzik.

III. Mert az dög-halál elői futó
emberek másoknak boiránkoztatásokra
vadnak, és megh erőtelennik az hön ma-
rasnaknak hitker: Iay azért az kik mások-
tól megh boiránkoztatnak.

IV. Mert ezek sükségben had-
gyák el felebaráttyokat, mely el hagyás el-
lenkezik az Aiyasi-beretettel, az melyre us-
gyan kötelesek az emberek egy másnak,
lő *Charitas vera non minus debet curare pro-*
ximi infortunium quam proprium, ezért mon-
da Christus Vrunk-is: Szeressed az te fe-
lebarátodat, mint tennen magadot.

V. Mert hiában való dologh az
futás, holot senki el ne kerülheri az Isten-
nek kezé, tanáczát, mint Davidis mond-
gya: Hova mennék az te lelked elői, és
az te orizád elői, hova futnék, ha az
menyben megyek is ott vagy, ha az ko-
porfoban vetem is az en agyamat ott is le-
len vagy. Jer. 23. 24.

Ezt mutatya mindeneknek Istenből ha-
lokra rendelteset orátiók is az mint az
Seni

PRAEDIKATIO.

Seni Iobból: Határi rendeléél mindenek. Iob. 14.
nek életének, mellyet senki által nem s.
hájhat. Item: Ideie vagyon az sücsés. Ecclesi.
nek: ideie az meg halásnak. 1. 2.

VI. Mert az David példáiis ezt
mutatya, ki nem futta el az dög halál es-
lői, hanem inkább az Istennek három es. 2. sem-
storai közzől azt választá, ot is az kiker. 24.
Isten megh nem akará ölni, nem halának
megh.

Aegiptombannis az döggel csak az
Aegiptombélieknek első sücsők halá. Exod.
meg, az Sidok nem halának. 2.

M A S O D I K O K.

**Miért czelekebi az magza-
tokra nézve?**

ELősör ezért, hogy ez világnak gonoz-
sága megh ne rutiana elméier, és idő-
vel gonozságot ne tanulna, az mint megh
felel erre is az bálcz ezen résznek úzen egy-
gyedik versében, mikor azt mondgya:
El ragadtatol, hogy az gonozságh el ne
változtatna az ő értelmét, vagy az csalárd-
ság meg ne czalna az ő lelkét.

Láuyuk hogy ez világh tellyes boirán-
kozásokkal, és ez világhban legyen az
testnek kívánlaga, semeknek buialkodás. 1. Ioc.
2. 16.

2. Ioan. 4. 19. sa, életnek kevélysége, &c. Sőt ez egész világh gonosban helyhezietet: Mivel pedig ilyen az iffiak, az gyermekek magokra igen gondviseletlenek, éreilen ités leűek, tanácznélkül valók, vakmerők, semmit az kőverkezendő dolgokról nem elemelkednek, miczoda hasznos, s- miczoda veszedelmes, megh nem gondollyák, ezért gyakorta ez világi gonozságra tartoztatás nélkül mennének, ha Isten őket az gonozság közzül az halál által ki nem vinné, de hogy ez ne történnék Isten őket ideieknek virágában idvősséges állapotában kiállitva ez világhnak mosléki közzül.

iraak. Azí mondgya az bölcz: *Qui picem tangit inquinatur.* Az ki az sűrket megh illeti, megh kenődik tőle, az ki az verőfényen jár, megh feketedik. *Obiecta enim movent sensus, mala radix semper pallulat. Non est tutum ambulare inter spinas.* Ez világon pedig mindenűt gonozságnak töviske vagy gyon, melyben, hogy ha az ember jár, megh sérődik. Innen mondgya az Szent Pál is, hogy az gonosb jársáfágok megh vesztegetik megh az jó erkölcsözöket is. Hogy pedig ezt meg érczük az mit mondok, hasonlatossággal mutatom meg.

Vadnak oly állatok ez világon, kik csak ez világnak hiában valóságának főle

szolgálnak, kik, hogy ez világnak tessenek, magoknak áll orizát csinálnak, és orczásokot görögfeirrel megh kenik fenik, meg akarván jobbitani az Istennek munkáit, megh ékecsük magokat drága arany lantozokkal, és szép öltözetekkel. Lánya ez az Istenfélő állonyallat, és hallya azokoz ez világnak terzeni, és ez világról diczereteni, s- mond az is magában: Engemet sem háladnak ezek felől nemességgel, kadedagsággal, s- hát miért háladnak felől öltözettelis? Megh ékecsiem én is bintem így magamot, mint ezek, hogy én is tekénetes legyek ez világh élőt. Illyen boiránokoztatásokra vagy azoknak is ez világh, az kik ebben sokkaigh élnek: *Similis similibi gaudet.* Hasonló hasonlónak örül, és igen nehéz az gonosbok közötiónak lenni.

O bezzegh iöl czelekedet tehát az Isten ez tekénetes Vrsiuvalis, hogy megh nem hatta vesztegetődni ez világhnak undokoságától: Nem külömben czelekedet hát Isten vele, mint az hajosok Vlisseffel.

Olvaszuk Vliszes felől, hogy az tengeren járván az hajóban az hajosokkal megh kötöziette magát, és be dugatta fülét, hogy valamiképpen meg czalattatván az Syreneleknek szép savu éneklésékiöl az tengerben ne ugyanák: Így az Isten is őtet megh

HALOTTAS

köször és fülcsit bé dugja, és minden érte-
kenősget el vőtte az halál által, hogy ez vis-
lágnak hízelkedő éneklésével megh ne
czalattamék.

1. Sa. 57. Másodszor ezért, hogy ez földi köve-
kezendő veszedelmeket ne látnák, hanem
annak előtte el nyugodnának. Psal. 31. 22.
El reyted azokat (azt mondgya az Da-
vid) az te orizádnak reytekében minden-
neknek kevelysége előt.

Példa itt erre az Enoch kifelragadta-
ték az Istentől, hogy ne látna az víz özön-
ben való veszedelmét.

Példa az Loth, kit Isten ki hozta Sodon-
mából, hogy ne látna annak romlását.

Példa az Iosias Király, kit Isten nem ha-
gyá fokáig élni, hogy az ő semei ne láts-
nák azokat az veszedelmeket, mellyeket
az Vr kénserítetek hozni az ludának las-
kofra.

De mondhatnád itt: Az Gyer-
mekek, az iffiak ártatlanok;
s-hát méltatlan dolgot czeleke-
sük vélek, hogy az közönséges
veszedelem közzé egyeli-
ti őket?

Resp. Vedekedben. Az Szent Ágon-
kon

PRAEDIKATIO

Ron Doctornak mondása berente: Nullus
Sanctus & iustus caret peccato, Egy Szent, egy
igaz emberis ninczen bűn nélkül, az egy
Christuson kívül, kiben semmi czalárds-
ság nem található, ha azért Isten az bű-
nért az igaz és Istenfélő embereket is meg-
bünteti, nem czelekedik azoknak bossú-
ságot, mint Jeremiást és Danieltis rablágra
veté: Igy mondhatjuk azt is, hogy az
mely iffiakot, gyermekeket Isten az közön-
séges dőgh halálban, veszedelemben egye-
litis, azokon sem résen semmi bossúsá-
got: Mindnyáian bűnben fogottunk, Psal. 51.
ezért az Istennek íreliben ninczen egy
tisztas.

Mert vallyons, ki mondhatná: Tisztá
az én szívem, és űres vagyok az bűntől.
Hogy ha az gyermekek az czelekedendő
bűntől űressékis, nem űressék az eredendő
bűntől, melynek ereie volna az karhozia-
tásra, hogyha az Christus az ő érdemével
őket abból ki nem vőtte volna: Immar Rom. 8.
azok nem az törvény alatt vadnak, hanem 14.
az meg űnto kegyelem alatt.

Zvinglius sēp hasonlatosságai hozza
lól az farkasnak kőlykeiről, kik noha sem-
mi kárt nem tőtenek semmiféle barome-
ban, mindazonáltal megh öleikének. mert
bennük vagyon az kegyetlen természet,

H 4

et se

et si non actu, tamen potentia. Így az iffiak az gyermekekis, noha az czelekedendő bűnben nem inémüképpen nem rébesültesnek, mind az által benne van az eredendő bűn, mely bűnnek szolgálja az halál.

Peldák lehetnek itt sok ártatlan iffiak, gyermekek, kik el vesének az víz özönében, Sodomában, és amaz heven ezer emberek közt az dőgh halálban, kikről azt mondá az David: Ime én vétkeztem, ezek olyanok mint az baranyok, mit véstetnek.

Mit tanuljunk innen?

Nagy jó teteménye Istennek azokon, kiket el vesén ez világi sok gonoszság között, és el reytí az következendő vesedelmek előt, hogy azt ne látnák. Erről monda az bent Iános: Fussatok ki az Babilonból en népem, és ne legyetek rébesek az ő bűnében, hogy az ő büntetésekkel ne büntetessetek.

Hogy ha valamely háznak valaki romlását látja, s az ki benne van nem látja, s az ki látta megh mondja annak az ki nem látta, s ki hiia belőle, megh köszöni neki, hogy az romlás előt ki hitte onnét: Ezenképpen hát az iffiak is megh köszönnék az Istennek, hogy az halál által ki hitte.

De

De miért?

Először mert azok ki hivattának és nyomorúságnak hállékából, és siralomnak völgyéből, az örökké való öröme.

Másodszor: Mert mennél tovább itt élnek volna, több bűnt czelekedtenek volna.

Harmadszor: Mert az kegyetleneknek az halál után immár semmi hatalmak rayok nem lében, és tovább nem győzörhetik azokat.

HARMADIK OK,

Miért czelekebi az bűlekre nézve?

I. Ezért: Mert gyakran az bűlek az ő magzatnyoknak sokat tulajdonítanak, igen berezik, Isteneknél fellyeb böczüllik és azokban biznak, hogy azért ez ne legyen, el veszi őket.

II. Ezért, hogy mind magoknak, s mind fioknak az ő engedelmessegekkel halált ne berezzenek: Mert sok bűleknek magzatnyok oly erkölcsben öltöznek, hogy anyok is gyalazodnék érte nek.

H 5

Példa

HALOTTAS

Sam. 8. Példa erre itt az Eli Pap, az ő fiaí, az Hophnes és Phineas, kiket annyok az áldozatoknak gonosból való kíbsólgáltatásáért, és az Istennek népét az senni Ceremoniákól való el idegenítésékért, nem feddémegh, ugy az mint kelvala, hanem csak lágy és engedelmes befeddel: minekkáért azt mondá Isten néki, hogy nagyobb része az ő hazanépe nek emberkorban halomá megh, és nem találhatnék vén ember az ő haza népe között: Ez dologh béis teielyesedék. Mert midőn az ő fiainak halálakor, és az Isten hadaiának elnyerésé az Philistæusok által meghmondottak volna néki, hatra esék az sèkből az kapu felén, meghségék az nyaka, s meghhalá.

Mostannis az sűlek ez ellen igen vérskeznek: Itt mindazonáltal ez aránt ezt ez tekéntetes Virtra nem sabbhatyuk: Mert Istenfelő jó gondvisele, serény vigyázó Anyától, Anyától sűlenteset vól, kiknek gondgyok és sorgalmatos vigyázások lóvólna az ő felnevelesére, az mint, hogy ez elis kezdetet vól: Sőt ez ideie serénis nem él sokat, hanem mivel az Istennek terzet, az ő lelke el vitte őtet ez világi gonoságnak sűprei között.

III. Ezért, hogy megh próbállyaz Anyákat, anyákat, ha sereiké az Isten tellyes

PRAEDIKATIO.

tellyes sivekből, békeféges iurók sennyven dőke fioknak halálok, vagyoné hitek, sreménységék és az Istennek akaratián nyugosnaké meg. Így próbál meg Isten Abrahámot, ezt mondván néki: Végyed mostan az te fiadot amaz te egyyeilen egygyedet, az ki sereiz, tudnijlik, Isákor, és áldozd meg őtet sghó áldozatiól.

Mit tanuljunk innen?

Az halál senkinek nem kedvez, sem sémely: nem néz nem nézi az czöczömököt, nem az genge ideie gyermekeket, nem az iffiakat nem az véneket, nem az kazdagokat, nem az sregényeket, nem az sèpeket, nem az rujakot, nem az bölczeteket, nem az erőfeket, nem az teiedelmekeket, nem az Vrakat, sem azoknak magozanyokat, az mint ezt emez közönseghes vers is erőfeli:

*Mors servat legem, tollit cum paupere
Regem.*

*Et: Pallida mors equo pulsat pede pauperum
tabernas,*

Regumq; turres, etc.

Ezért mondgya az bölezis, hogy mind az sűsok az kik Coronát viselnek, mind az kik 40. 40. guba köntösben ólóznek, az halálnak birodalma alá vettetenek. Hat az iffiak is magoz

HALOTTAS

magokat hobbu ideig való életnek remé-
ségével ne bízassák, az mint némellyek
buktak czelekedni, se penig azt ne iréllják
hogy az halállal frigyét köötenek, mint
Esa. 28. az kikeről szól az Esaias. Mert ez ilyeneket
25. hertelen való halál eri, mikoron ingyen
arról nemis gondolkodnának. *Nesciunt
quid serus vehat vesper*: Nem tudgyák mit
hoyzon réaiok az késő este.

Gondolkodgyatok annak okáért is í-
fiak, az is halálotokról, és emlekezzetek
megh az is teremtorokról ifiulágiokban,
és keressetek gyermek korokban Istent,
mint Iosias, rostallyatok megh magatok-
ban, hogy nem vas terméseiűek vartok,
hanem romlando és czerép edények, a-
vagy mint az mezei virágok.

Másodszor meg tanulhattya is azok az
bűlek, kiket Isten magzatokkal meg áldot,
hogy azokot ugy ne béréssék, hogy halha-
satlanoknak irélnék lenni, és seletűb ne
kedvezzenek nékik, mert Isten okét a-
zoktól meg foztya.

Ahól igen vétkeznek I. kiknek
hogy ha Isten el vébi magzatokat mayd
nem ségyenlenek vele semben bőkven
harczolni, mellene zugolodni, melynek ok-
ka ez, hogy nem vétkék volt okét lenni ha-
slandoknak, hanem halhasatlanoknak,
ezért

PRAEDIKATIO

ezért semmi vigasztalást is nem vesnek
bé.

II. Azok is, kik nem gondolnak seme-
mit magzatoknak halálokkal, hanem
azt kívánnyak legű inkább, hogy megh
menekezzenek minden gondtól, ez ilyen
atyák anyák astorgusok indulatnélkül
valók.

AZ MASODIKROL

Ez ideigh szólomunk az első rébről:
tudniűlik, mi okokra nézve bőllicza kű
Isten az Anyák, Anyák elű ez világból az
halál által bserelmes magzatokot;

Immar következik az második réb
tudniűlik.

Mivel vigasztalhattya az ke-
serves bűlek dűnön magokot az
ő bserelmes magzatoknak ha-
lálókkól vött bomorúságok-
ban?

Az mi az második dolgot illeti, is
dom, hogy én az meg keseredet, és bivek-
ben meg bomorodot bűleknek az ő bserel-
mes és kedves magzatoknak halálókból
vött banatyaokot megh nem gyogűha-
som: mindazonáltal hogy valaműre
csak

HALÓTTAS

ezek megh könnyebíthettem, egy néhány vigasztalásokot számlok elöl.

I. Vigasztalhatják önnön magokat az Istennek akarattal, hogy tudniillik magzatnyoknak haláluk Isten akarattal legyen, kinek az ő akarattalhoz kel kinek kinek szabni és rendelni az ő akarattal: Meri nem ál az Istennek akarattal az ember akaraton, sem nem lúgh az embernek akarattal az Istennek tanácsa, s-hát miért nem akarna azt az ember, az mi Istennek tetzik? Ezért ezt kel mondanók az sűleknek az Christussal: Nem ugy legyen aiyám az min én, hanem az mint te akarod. Azt mondgya az Ambrus Doctor. *An Dominis ius est quo decreverint transferre mancipia, Deo non est?* Avagy, vagyoné hatalmuk az Vraknak arra, hogy oda vigyék, az ő rabiokot az hova vinni el végeziék, Istennek nem volnaé? Annakokáért tesik az embernek (az mint az Seneca mondgya) valami tetzik az Istennek. Ennek bizonyágára könyörögünk az mindennapi imádságban, hogy az ő akarattal legyen, miképpen az menyben ugy itt ez földönna. Meri el kel hinnünk, hogy Isten jó állapotban állítja ki ez világhból az embert. *si bonus est, ne malus fiat: si malus ne peior efficiatur.*

Mat. 26.

De fide Refur;

In exo pla ad Lucal.

tur.

PRAEDIKATIO.

Mr. Ha jó, megh ne vesztegedgyék, ha gonos hogy aláb való ne legyen.

II. Vigasztalhatják az Istennek igazságával, mely Istennek igazsága az kévannya, hogy az le tetet és kölczön adattaloi marha örömet megh adattalék, az sene lobnak példáiával cap 1. Az tetet ingyen vóuuk az Vriól, de ilyen okkal, hogy minden sóm pillanásban megh adgyuk az vissza kérőnek.

Szabad kinek kinek az óveti megh kére ni: Az Istennek hatalma vagyon meg kére ni az sűlekiöl az ő magzatnyokat, meri óveti azok, az David mondása sere ni. ő teremtet minket, és nem mi teremtetük magunkat; Annakokáért illendő az Istennek megh adni az óvetit, és nem kel bántodni ha az kölczön adattaloi és nálunk le tetet marha vissza kéretek, sőt inkább meg kel kösönnünk, hogy addigis engedtet azzal élnünk.

Pfal. 100.

Innét mondgya Plutarchus: Miképpen In Mo az kölczön adattaloi pénzi jó sível megh kel taló adnunk, így az életetis, minden panaszokodás nélkül le tegyük, mellyet kölczön vóuunk az Istenekiöl.

III. Vigasztalhatják az halálnak közönséges vóttával, hogy tudniillik azt sene ki el nem kerülheti, hanem kinek kinek

egyber

HALOTTAS

egyűer azon által kel menni, mely halál az
iffiaknak hárok megér, az véneknek pedig
főmek előt vagyon. Ezért mondgya sene
Pál: El végezet dologh az emberek közöt,
hogy egyűer megh hallyonak, azután ite
let lében. Semmi uy dologh nem történe
téhát az te halottodon. Az el ravoztatna
sardan dologról, nem kel bánkodni, hanem
job és hasznosbról kel gondot vifelni.

IV. Vigasztalhatyák az ő magzat-
tyoknak böldegh állapattokkal, mert ima
már azok nagy sok nyomorúságotól me-
nekeztenek meg, és nagy diczősre nagy
öröme mentenek az ő menyei sene A-
tyoknak országában, hát azoknak böldegh
állapattokot ne irégyellyék az búlek, ha-
nem azon ígekezzenek, miképpen iuthaf-
sának ökis azokhoz.

Christus Vrunkis mikoron az ő me-
nyei sene anyához akara menni, az ő ra-
nirvántj igen bánkodnak vala rayta mie-
nekokáért azt mondá nekik: ha engemet
beretnétek, örülnétek, hogy el megyek az
Anyához: mely beszédében megh akará
Christus Vrunk tanítani arra, hogy mikro-
ron az mi berelmefink ez világból ki-
mennek, örülnünk kel inkább azoknak ki-
meneteleken, hogy nem mint bán-
kodnunk.

V. Vi-

PRAEDIKATIO.

zattatás el nem változtatá hanem tiszteben
iara el midön egyéb barátai az ővrinek
halálokot siratnak.

Innen vagyon, hogy midön Amasis
Aegiptusnak Királya latina, hogy egy né-
minémű ember fiának halálán bánkod-
nék azt mondá neki: Ha, ugymond, ak-
kor mikoron megh az nem vóle, nem
bankottál, mostis ne bankodgyál, holott
az ninczed.

VIII. Vigasztalhatyák ezzel, hogy
az ő magzatyokot el nem vesztették, ha-
nem előtök el boczatották az búlek, és az
fel tamadás után megh adattanak nekik
nagy örömmel.

örülé az Ioseph, hogy az ő anyafia
az Beniamint huson ket ebrendő után
látá.

örülé Iacobis, hogy látá az ő fiát, ki
régen megh ölettegetnek mondatot. De
sokkal inkább örülnek, az fel tamadás után
az búlek egy málnak, az ő fiokkal, mert az
az öröm semmi változás alá obian nem
vetetik, az az öröm nem testi lében, sem
nem ez testi gyönyörűségben fondáltatik,
hanem lelki, örökké való sene Istenes és
tiszta lében. Akkor meg láttyák az Anyák
Anyák magzatyokot, egymást meg észme-
rik, egymást beretik, sőt meg azok-is, az

I 2

kik

Heb. 9.
27.

Ioan.
14. 28.

66

HALOTTAS

kik ez életben egymást nem észlelték, az mint ezt az Adam és az Eva példáiok meg mutatják.

Gen. 2. 22.
Adam meg észlelte az Evát, az kit soha nem látott vala.

Matth. 17. 4.
Az három tanítványok meg észlelték az Tabor hegyén Moysesét és Illyést.

Luc. 16. 23.
Az tobzodo gazdag az Lazari az Abraham kebelében.

Ezzel vigasztalá az David is önnön magát az ő fiának halálában: En megyek ő hozzátia, de nem ő idő vissza ide en hozzám.

No tehát meg gondolják az Atyák Anyák midőn látják az ő berelméseknek halálakat, hogy ők-is halandók, és hamar való időn magzattyókat követik, ezért felettéb raytok ne somorkodgyanak, és fellyeb Isteneknél azokat ne beressék, mert azt mondgya Christus Vrunk: Valaki bereti attyát vagy annyát, inkább, hogy nem engemet, nem mel-

Matth. 23. 37.

PRAEDIKATIO.

tó én hozzám: Es: az ki bereti fiát avagy leányát, inkább, hogy nem engemet, nem méltó én hozzám. Hogy annak okáért ő felsége minket méltokká tégyen ő magához könyörögyünk és mondgyunk. Mi Atyánk, &c.

Ioannes S-Miskolci
Pastor Vylakiensis.

Anno 1783. szeptember
teremt Istvan fiam
fengyőgy havának 28. Diá
napján Helfür.

AZ TEKIN
TETES ES NAGY-
SAGOS Bedeghi NYARI
FERENCZNEK, SIRALMAS
temetésékor lőt Prædicatio az
Varanai Háznál. Az holot az
test fel vetetvén, kis Varadá-
ban bép processioval kísértet-
tet és vitetet, és ott tibteség-
gel el temettetet, sok fő
fő rendeknek jelen
létében. Octob.

die. 9. A. D.
1622.

PRÆ-

PRÆFATIO.
ELŐL IARO BESZED.

AOLLEHET MI,
AZ IESUS CHRIS-
TUSNAK három
Statusból álló, je-
lenvaló hivei, azt
kévántuk volna süvünk be-
rént, hogy minékünk, ez mi
Tekéntetes és Nagyságos, I-
stenfelő Abbonyainknak, ke-
gyes Patronainknak: Ez bö-
czületes városban lévő kedves
udvar házokhoz, nem illyen si-
ralmas és keserves okkal, ha-
nem örvendetes alkolmatof-
fággallót volna jövéfünk: Kin
mind ő Nagyságok ugy mint
megh keserittetet semélyek,
s-mind

PRÆFATIO.

s-mind töb fő fő rendek,
s-mind ez üdvözült Vrsiu,
NYARI FERENCZ Vrnk,
örvendezhettenek volna Isteni
háláadásockal. De mivel ez
vólt tetzése az Vrnak, külö-
ben nem lehetet, ennek ez be-
rént kellett lenni. Elöttünk vi-
selvén azért ez mindenható
Vrnak nagy méltóságát, min-
den állatoknak példai berént,
engedelmessegünket mutassuk
ő bent Istenfegéhöz: Es csak
azt mondgyuk: Vrő, Isten ő,
czelekedgyek ugy, az mint ő
nékitetzik:

Holot pedighlen felettéb
nagy az keserűség, az erő az
el benvedésre igen gyenge,
azért azt czelekedgyük, nijssuk
megh az Istennek bent köny-
vét,

PRAEFATIO.

vét, értük abból az Isten lel-
kének oraculumját, Isteni fele-
letit: Melyből hogy kevés ü-
döczkeigh itt valo mulatantá-
sunk, hallásunk, tanulásunk, az
nagy Istennek dűczőségére, az
megh keserítettet bémélyek-
nek bűvöknek czendességére,
nékünk fejenként ô Nagysá-
gokkal egyetemben, üdvössé-
günkre légyen kônnyô-
rôgyünk s-mond-
gyuk: Mi At-
tyánk, &c.

TEXTVS

TEXTVS.

1. *Thess: 4. v. 13. 14.*

13. **NEM** akarom hogy tudat-
lanok legyetek Attyám-
fiai, azok felől, az kik el alut-
tanak, hogy ne bánkodgya-
tok mint egyebek, kiknek
remenségek ninczen.
14. Mert ha hiszük, hogy az Je-
sus megh hólt, és fel táma-
dot, azonképpen Istenis a-
zokat, az kik el aluttanak az
Iesusban, elő hozza ô velle.

BE-

❦❦❦❦❦❦❦❦❦❦

**BEKESSEGES TŰRE-
SRE INTŐ PRAEDIKATIO.**

HA mely vitéz ember, az el-
lenféggel való harczon megh sebes-
sedik, ha mindgyárt halni boczánya ma-
gát, s nem akarja sebeit az orvoságockal
körüzni, igen nagy balgatagságnak tart-
tyuk: Igy bintén, ha mikor az kereszt-
emberré haboruságh következik, kí miat
sívében megh sebesüetik, igen illendő,
sőt ugyan szükségel, hogy az vigasztalás-
nak orvosággal, az jó remenféggel eg-
gyütt hátra ne hadgya, semmit nem kérel-
kedvén meg maradása és üdvössége felől.

Holot pediglen az Vr Isten mostan
mi réánk-is, igen keserves és közönseges
czapásai boczatotta legyen; mert ninczen
egész országunkban oly falu, oly vár, oly
város, kibén keserves iañjal való sírások
nem hallatának, nincz oly rend, az kí-
re az dögh halálnak mérge el nem hatol
vólna, sőt az nagy rendeket-is im fel ke-
reste az Istennek Anyái okorozása: Mely
éblögh anníval somorub, hogy az Eccle-
siának Isten után az nagy rendek gyamos-
lai és óltalmazói ez földön: Megh azok-
nak

PRAEDIKATIO.

nak sem kedvez az Vrnak ez keserves és
firalmas oltora: Mint ennek bizonyos
példái: im főmeinkel lányuk iúis, mo-
stannia! Istennek ilyen keserves czapas-
val el hadgyuké magunkat? Istennek
hosszánk való jó akarattya felől ugyan
kétségések legyünk? Ne: Hanem íer
hallyuk megh az Apostol mondásait
meg-is: Igy bólla:

Nem akarom hogy tudatla- Vide
textum.
nok, &c.

Summáia és értelme az Apostol
mondásának ebben fűgh.

Intést tében az Apostol ez ígikben
arról, hogy az mi halottainkon felett ne
keseredgyünk, mind azok soktak czele-
kédni, az kik azokat el veñni alinyak.
Ennek okát adgya, és azt mondgya, hogy
az halál az testnek álma, és tart csak addig
mígh az Vr el jó. Ezt-is ísmegint megh
ezzel erősití, hogy mivel az fő fel tama-
dot legyen, az tagok-is fel tamadnak,
Istennek ereie által. Ez az Apostol mon-
dásának summáia és izéllya.

Az mi mostani vigasztaló tanúsá-
gunknak-is izéllya csak ez legyen.

Nem illik **KERESZTYENE M-
BERNEK** az ő halottait mód nélkül
siratni

HALOTTAS

Sírni, bánni és kesergeni. Miért? Okait érifők.

I. Ezért, mert annak sok ártalmassági vadnak, holot az kí az ő berelmefinek haláláért, felettéb az bánatnak és sírásnak erezi magát: 1. Az, az ember az Christusban való hitben és reménységben nem minemű képpen kárt val, mert azt azok czelekéssik, az kiknek az más élet felől ninczen reménységek, az mint az Apostol az fel vör igikben ielenie. 2. Az felettéb való bánat nagy sokbor sokaknak nagy betegségöket szörzöt, sokaknak életét igen keserveffé töte, sokakra halálús hozot. 3. Mert azzal az mértékletlenféggel megh mutanyuk, hogy mi nem csak az Isten akaranyával, de sőt az magunk akaranyávalis ellenkezünk, mely kés neve ség, tudván azt, hogy azok az igaz és bölcz Istennek gondviseleléseből léssnek, és azokáért nekünk ionkra és nagy hasnunkra vadnak: Azért mondgyuk mindennap az mi Anyánkban. *Adveniat Regnum tuum. Fiat voluntas tua. Ióidn te orhágod. Legyem te akaratom.*

Szent Hieronymus *ad Paulum* azt írja. *Bonus est Deus, et omnia que facit bona sint, necesse est. Et. Vnicus Filius raptus est, durum quidem sed tollerabile, quia sustulit ille que*

PRAEDIKATIO.

idő süvel benvedgyük, mert közönfegget dologh.

IV. Az Szenteknek példájis meg erőstüik ezt, kik között sokakat találunk, hogy mind gyermekeknek, s mind egyéb kedves embereknek holt testeket baraz sömmel néziék, és igen czendesfen benvenék.

Szent Iob, mikoron minden ias Iobót vát el vesztette vala, gyermekinek tellyes seregét megh holtaknak lenni, értette vala, az mint Basilus írja: Nem sírást azokat iay söval, nem tepe kí háját, balgaragh söi nem söla, hanem amaz dragalatos Isteni dicziretet énekle: *Dominus dedit, Dominus abstulit. Sicut Domino placuit, ita factum est. Sit nomen Domini benedictum.* Az Vr adia völe, az Vr vötte el. Az mint az Vrnak tezet ugy löi. Az Vrnak neve legyen áldot.

Mikoron Abraham Patriarcha megh hallotta volna, az Istennek paranczolástiyat fiának maga kezével való megh ölése felől, az mint Chrysostomus mondgya; nem kérdeze okait miért kellene néki azt czelekedni, hanem engedelmes lön oly

Cap. 1
& 24

Abraham.
Gen. 22.

K

vi-

93

HALOTTAS

vidamfággal, hogy ha többet paranczolt
lében vala is Isten, abbannis enged
vala.

David. David pediglen beiegh fiát sirattya
valá, hogy megh halá, nem keserghi va-
la. 2. Samuel 12.

2. Mach. 7. Az Machabæusoknak Annyok,
hét fiainak halálát nem csak nem
siratá, hanem Isten hálákat adá Isten-
nek hogy azokat tűzzel, vassal, és es-
gyéb kénző eszközökkel, az testel el has-
kazitotta volna.

S: Melania. Hieronymus Sz. Melaniaról azt
írja: Megh hala (ugy mond) hirtel-
len az ferie, és megh teste kellén
megh nem hült vala, sem sem tes-
mette vala, ismét két szép fia megh
hala: Ki vélte volna hogy haiát ki
nem saggatta volna, magának ruhá-
iát és orzáiát megh nem ruitotta vol-
na? De az ő bóméből egy köny-
ve sem esék, hanem térdeire lé bor-
rulván, kezeit fel emelvén így szól-
la: *Expeditius tibi servitura sum Domi-
ne, quia tanto me onere liberasti.* Iob
móddal szolgálhatok immar Vram tené-
ked, mert nagy terheől szabadítottál
meg engemet.

Mondhainád: Ezek szent emberek
vól-

PRAEDIKATIO

voltanak: én gyenge hű ember vagyok,
én azokat nem követhetem. Azért

V. Pogány embereknek réghi péld-
dái arra szolgálak: Kik szerelmes és
kedves embereknek halálának idején, fe-
lettéb való sírástól meg tartóztatnak mago-
kat. Diog. Laert. de vita Phil. lib. 2.

Anaxagoras és Telamon, gyermekei
halálát megh értvén, ezt felelte mindenik.
Sciebam me genuisse mortalem. Tutam én
(ugy mond) az előtis hogy halandó
nemzettem,

VI. Mind ezek fölött fő az,
az mit az szent Pál forgat: Hogy
az kik az Urban el alutak: Az
az, Istenes erkölcsben, szép vallásban,
jó hitben multanak ki ez világból,
mint ez mi előünk való üdvözült
Vrhuis (kinek dicziretes ki mulásá-
ról az hól helye és ideje lében, tud-
dom arrólis illendő emlékezet lében)
nem maradnak az porban, hanem
fel tamadnak, nem romlando álla-
pára, hanem halhatanságra és örökké
való diczőségre: kiben hogy ne kétele-
kedhesünk, az Christus fel tamadása-
val bizonyítja megh.

Igy ha hiszük hogy az le-

fus megh hólt és fel támadot,
azonképpen Istenis azokat, az
kik el aluttanak az Iesusban,
elő hozza ő véle.

Ez oly erős argumentum, hogy eb-
ben kétes nem lehet senki, az ki keresi-
yén. Mert mivel az fő fel támadot: az tagok is
fel támadnak. Az Király nem Király, ha
jobbágy ninczenek: Az Vr nem
Vr, ha szolgálai ninczenek. De az
CHRISTVS tagok nélkül való fő,
jobbágyok nélkül való Király: Szól-
gák nélkül való Vr lenne és volna,
ha mi ő tagyai, hívei és szolgálai az ha-
lálban maradnánk.

Ez is bizonyos, kiből az jelen
való hívek is tudom s hiszem hogy
nem kétkednék: Nem kel téhát az
üdvözült és Istenhez menő embereket
illetlenül siranni és eklelenül gyászolni.

De talám itt ezt mondod. Az
Stoicus Philosophusok tudománya volt
ilyen, az mint én ebből vésem,
kik azt tanították, hogy nem kelles-
ne bánykodni sem sirni soha senki-
nek?

Erre azt mondgyuk, hogy nem
azt akaria az Apostol s mi sem. Mert
az

az halottakon kefergeni és sirankozni,
igenis méltó és szabadosis. Méltó az
kefergeni, az kit az halál megh ruttis-
tot az bűn miatt, és az mi tarsaságunk-
tól el szakazit: Szabados, mert az
nagy senni emberek is siratták és kefer-
gettek az ő halottokat. Mint Abra- Gen. 23
ham Sarának az ő feleségének halálát
siratta. Ioseph Auyasáival, vén At- Gen. 50
tyának halálát siratta. Davidis köny- 2. Sam
hullarásával kefergette Saulnak Iona- 1. & 18.
rasnak és fiának Absolonnak halá-
lokat. Sőt az Christusis siratta Luc. 10. 18.
zárta amaz ő kedves barátját.

Hanem az Apostol tanításának
széllya ez: Hogy mértékletes legyen
az Keresi-yeen ember halottjának sirá-
rásában,

I. Ezért mert az, az emberré sok
gonoszt hoz.

II, Mert akkor adatik szabadu-
lás ez testnek rablásából az üdvözült
embernek.

III. Köz az mindennek, senki
sem kerülheti el.

IV. Az Szentek is abban mago-
sai mértékletesen viselték.

V. Még az Pogányok között is az
kik értelmesekvoltanak azt czelekettek.

VI.

HALOTTAS

VI. Mert nem veset el, hanem az ő fellyeb való része az Christushoz ment, az utolsó napon az testeis fel támad, az boldogh és halhatatlan életre.

Azeri Keresztyenek megh gondollyátok, hogy ti néktek is nem sokára mind eggjgh megh kelleik halniatok. Erre legyen fő gondvifeléseitek, hogy az ISTENI szeretnek, szerelmes gyermekeitekhez, édes házastársaitokhoz, és valskik kedvesek volnának az ti főmeitök előt ez földön, azoknak szeretet, az ISTEN szeretinek mondom utánna vessetek: Ezért is mert első és legh nagyobb paranczolat, Istent tellyes sűből, lélekéből, gondolataiból és tellyes erőből szeretni: Szereti is, mert az CHRISTVS nagy nélkülvan mondotta: *Qui amat patrem aut matrem plus quam me, non est me dignus. Et qui amat filium aut filiam supra me, non est me dignus.* Az ki Anyát és Annját én nálamnál fellyeb szereti, nem méltó én hozzám: És az ki fiát avagy leányát fellyeb szereti, hogy sem mint engem, nem méltó én hozzám.

Ebben

PRAEDIKATIO.

Ebben végezem, és ha mit elhatartam, ISTEN ő Felsege sēnti Lelke által, ólcza be az: is az megh keseredet hívőknek sűvekben. Kinek legyen dűczőség, most és mind örökké. Amen:

Phil: 2. v. 23.

Cupio dissolvi & esse cum
CHRISTO.

*Corporis istius cupio decedere vinculis,
Cum Christo vivus semper ut esse queam.*

Iohan. T. Iratosi pro temp.
Past. Ecclesiae Szentestien.

V E G E.

75

289
286
295
286
Hagyat 1
BARTFAN,

Nyomtattatot,

KLÖSZIAKAB

által.

1614. Eftendöben.

Ab. Sz. István és
-köl. Sz. György

Edes Apam Nam.

B. D. 4.

Oroq Apponyom,

namondak: Nagy

Apponyom.

D. 4. jobboldal.

Mag. Lván' kei fő ember
Kölyai Csizér Teter e; kunszi
Mag. D. 6.

Crombor Mária Varosi

fő Magal Prülivor

1622. E.

BARTFAN,
Nyomtattatot,

KLÖSZIAKAB
által.
1624. Estendöben.

Handwritten signature and text in a decorative frame:
A. J. ...
- Kola, ...

Edes Apam Uram.

B. D. 4.

Orög Apponyom,

namondjak: Nagy

Apponyom.

D. 4. jobb oldal.

Uyal. Lyan' keifö embere

*Polgái Csiyer. Teret e; komepn
Hely. D. 6.*

Crombor Miksa Varos

fő Mezd Praelior

1622-g E.

